

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Urban Bricman

Sirski konflikt skozi prizmo hibridne vojne

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Urban Bricman

Mentor:izr. prof. dr. Uroš Svetec

Sirski konflikt skozi prizmo hibridne vojne

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Sirski konflikt skozi prizmo hibridne vojne

Hibridno vojskovanje je precej nov koncept, ki je bil prvič omenjen leta 2006 za opisovanje palestinskih metod vojskovanja proti Izraelu. Cilj takšnega vojskovanja je zmagati v vojni z uporabo vseh sredstev, ki jih ima na razpolago nek akter v spopadu. V takšnem načinu vodenja vojne se uporablja regularno in neregularno vojskovanje, specialne sile, propaganda, diplomacija, ekonomsko in kibernetško bojevanje, spodbujanje etničnih nemirov ter terorizma; celotna operacija pa ponavadi poteka v veliki subverzivnosti. Pri takšnem vojskovanju je zelo pomembna propaganda, ki omogoča akterjem, da legitimizirajo svoja dejanja in ustvarijo negotovost. Takšen način bojevanja je značilen za akterje, ki so vpleteni v konflikt posredno kot tudi neposredno. Sirski konflikt je izredno kompleksen, vendar ponuja raziskovalno relevantnost, saj bodo prihodnji konflikti čedalje bolj podobni konfliktu v Siriji.

KLJUČNE BESEDE: Sirija, hibridno vojskovanje, informacijska tehnologija, informacijsko bojevanje.

Syrian conflict through the prism of hybrid war

Hybrid warfare is a new concept, which was first introduced in 2006 for describing the methods of Palestinian forces against Israel. The purpose of this kind of warfare is to win in war, with all means available to an actor. The concept leans heavily on regular warfare, irregular warfare, special forces, propaganda, diplomacy, economic warfare, cyber warfare and the promotion of ethnic unrest and terrorism; moreover, the whole operation usually takes place in large subversion. In this kind of warfare, a special emphasis is placed on propaganda, which allows actors to legitimize their actions and create uncertainty. Such methods are typical for the actors involved in the conflict directly, as well as indirectly. The Syrian conflict is extremely complex, but its research has relevance, as future conflicts are becoming more and more similar to the one in Syria.

KEY WORDS: Syria, hybrid warfare, information technology, information warfare.

Kazalo

Uvod	6
1 Metodološki okvir	7
1.1 Predmet poučevanja.....	7
1.2 Cilj poučevanja	7
1.3 Hipoteze	8
1.4 Metodologija	8
1.5 Struktura diplomskega dela.....	8
2 Zgodovinski razvoj moderne vojne, od množičnih vojska do nelinearnega vojskovanja.....	8
2.1 Četrta generacija vojne	10
2.2.1 Razlike v razumevanju moderne in tradicionalne vojne	11
2.3 Peta generacija, hibridna vojna.....	13
2.4 Faze vodenja hibridne vojne.....	14
3 Konflikt	15
4 Akterji v spopadu	18
4.1 Asadove sile	18
4.2 Milice.....	19
4.2.1 Shabiha.....	20
4.2.2 Jaysh al-Sha'bi	21
4.3 Iran, Rusija, Hezbolah	21
4.4 Svobodna sirska vojska	22
4.5 Druge uporniške skupine	23
4.6 Jihadisti.....	24
4.6 Kurdi.....	26
4.7 ZDA.....	27
4.8 Saudska Arabija.....	28
4.9 Turčija.....	29
4.10 Jordanija.....	30
5 Propaganda	31
5.1 Propaganda Islamske države	32
5.2 Propaganda Rusije in Zahoda.....	34
5.3 Propaganda režima in upornikov.....	35
6 Analiza akterjev in uporaba hibridnih metod vojskovanja.....	36
Zaključek.....	38

Viri in literatura.....	40
Priloga A: Prikaz uporabe hibridnih metod glavnih akterjev.....	46
Priloga B: Diagrami za prikaz hibridnih metod glavnih akterjev	48

Kazalo

Tabela 2.1: Primerjava tradicionalnih in novih vojaških metod	10
---	----

Uvod

Vojna je tradicionalno gledano oborožen spopad med dvema ali več stranmi, ki zajemajo kolektivno agresijo, uničenje in po navadi veliko smrtnih žrtev. Medtem, ko nekateri strokovnjaki menijo, da je vojna del človeške narave (Šmihula 2013, 67), teoretiki menijo, da je samo rezultat specifičnih socialno-kulturoloških ali ekoloških razmer (James in Friedman 2006). Danes je vojna razumljena drugače kot v preteklosti. Razvili so se inovativni koncepti, kot so: asimetrično, biološko, kemijsko, konvencionalno, nekonvencionalno in kibernetško vojskovanje ter navsezadnje koncept hibridne vojne, ki je v diplomski nalogi tudi glavni predmet poučevanja.

V diplomskem delu bom preučil, kako se je moderna vojna razvijala skozi zgodovino, nato pa bom koncept zadnje evolucijske stopnje vojne, t.i. hibridno vojno, apliciral na trenutno najbolj prodoren konflikt v bližnji zgodovini, sirski konflikt. Konflikt je izredno kompleksen, saj v njem poleg glavnih akterjev sodeluje tudi na stotine majhnih akterjev. Po nekaterih podatkih naj bi jih bilo celo več kot 1000 (BBC News 2013a, 13. december).

Konflikt se je začel zaradi arabske pomladi leta 2011, ko so protestniki začeli pritiskati na režim zaradi težnje po večjih pravicah in novi vladi (Rodgers in drugi 2015). Režim seveda ni želel predati oblasti, zato se je začelo nasilje, ki je navsezadnje pripeljalo do enega izmed najbolj kompleksnih konfliktov v človeški zgodovini. Vanj niso vključeni samo lokalni akterji, ampak tudi globalne velesile in regionalni državni in nedržavni akterji, ki si prizadevajo pridobiti hegemonijo v regiji. Poleg tega se na sirijskem bojišču danes uporablja moderna informacijska tehnologija, ki omogoča hitro in učinkovito širjenje izredno kvalitetne propagande.

Kompleksnost sirskega konflikta izhaja predvsem iz geostrateških teženj akterjev, ki so za doseganje svojih interesov pripravljene uporabiti praktično vse resurse, ki jih imajo na razpolago. Poleg tega, da so v ospredju interesi akterjev, pa h kompleksnosti prispevajo tudi nedržavni akterji, ki imajo morda manjše strateške cilje, ki pa jih vendarle ni mogoče zanemariti. V diplomskem delu bom analiziral akterje, njihove interese in geopolitične težnje skozi koncept hibridne vojne, ki mi bo omogočil razumeti sirski konflikt.

1.0 Metodološki okvir

1.1 Predmet preučevanja

Diplomsko delo preučuje hibridno vojno na primeru konflikta v Siriji. Ta še vedno ni končan, zato bom preučil dogajanje v Siriji od januarja 2011 do junija 2016. Sirski konflikt je vstopil že v svojo peto leto grozljivih spopadov, ki ima nedvomno pomembne posledice za regijo in globalno varnost. Zgodovinski, verski, geografski in geopolitični razlogi so Sirijo označili kot eno od največjih in najtežjih izzivov na svetu. Zaradi konflikta in posledično zaradi politične nestabilnosti je v Siriji nastala kriza beguncev, ki je relevantna tudi za evropski politični prostor. Kriza je zamajala tudi odnose med Rusijo in njenimi zaveznicami ter ZDA. V konflikt so vključeni globalni, regionalni, državni in nedržavni akterji, ki si prizadevajo izpolniti svoje smotre. Poleg geostrateških interesov in odnosov med akterji, bom analiziral tudi uporabljeno informacijsko tehnologijo in uporabo propagande.

1.2 Cilj preučevanja

Cilj preučevanja je aplikacija koncepta hibridne vojne na primer sirskega konflikta. Pri ugotavljanju zastavljene problematike so analizirani teoretiki, ki so razvili koncept hibridne vojne. Poskušal bom ugotoviti, kako se je koncept razvijal skozi zgodovino, kje je bil uporabljen najprej in ali ga je mogoče aplicirati na primer preučevanega konflikta. Trenutno je situacija v Siriji zelo kompleksna. Zato je eden izmed glavnih ciljev preučevanje različnih akterjev in njihovih smotrov, kar omogoča razumevanje kompleksne situacije, ki je nastala. V diplomski nalogi bom poleg tega poskušal preučiti, ali je sirski konflikt mogoče označiti kot hibridno vojno. Naslednja prioriteta je analizirati uporabo in metode propagande. Ker je propaganda eden izmed temeljev hibridne vojne, bom lahko po opravljeni analizi ocenil, ali se v konfliktu res uporablja prej omenjen koncept. Prav tako pa bo ena izmed prioritiet diplomskega dela razumevanje ozadja in kompleksnost konflikta.

1.3 Hipoteze

H1: *Sirski konflikt je hibriden zaradi svoje notranje razdeljenosti, geostrateškega pomena in uporabljene tehnologije.*

H2: *Sirski konflikt je hibriden zaradi uporabe sodobne informacijske tehnologije.*

1.4 Metodologija

V diplomski nalogi bom uporabil naslednje metode dela. Prva metoda je metoda zbiranja sekundarnih virov, ki omogoča uporabo metode interpretacije in analize sekundarnih virov, s katerima je možno analizirati pojme in pridobivali razne relevantne podatke. Uporabljena bo tudi deskriptivna metoda za razlaganje relevantnih pojmov. Poleg tega bo uporabljena metoda primerjalne analize, s katero bo narejena primerjava, kako je moderna vojna razumljena skozi čas. Zadnja metoda pa je študija primera, na katerega bo aplicirana teoretična osnova hibridne vojne

1.5 Struktura diplomskega dela

Prvi del diplomskega dela je namenjen analizi hibridnega vojskovanja. V tem delu bom raziskal zgodovino razvoja moderne vojne in navsezadnje še hibridno vojno in njene značilnosti ter faze. Drugo poglavje diplomskega dela je namenjeno konfliktu, kjer bom raziskal glavne dogodke in ozadja, ki so povzročili konflikt. V tretjem sklopu diplomskega dela bodo raziskani akterji v spopadu, ki so ločeni na globalne in regionalne, ter podpornike in nasprotnike režima. V četrtem poglavju bom podrobneje obdelal informacijsko tehnologijo in propagando. V zadnjem delu diplomske naloge, pa bom utemeljil svoje razmišljanje glede zastavljenih hipotez.

2.0 Zgodovinski razvoj moderne vojne, od množičnih vojska do nelinearnega vojskovanja

Vojaški zgodovinar William S. Lind (Lind in drugi 1989) je v svojem članku Spreminjajoča se podoba vojne: V četrto generacijo (*ang. The changing face of war: Into the Fourth Generation*) opredelil, da so se v zgodovini modernega vojskovanja pojavile štiri generacije vojne.

Za prvo generacijo moderne vojne je značilno, da se je razvila v času Napoleonovih vojaških kampanj, v katerih je prevladovala mušketa. Zaradi tehnologije, ki je bila na voljo v tem času, so se razvile posebne taktike, vrstice in stolpci. Te taktike so bile odgovor na tehnološke dejavnike tedanjega časa. Linije so pomenile, da so poveljniki lahko maksimirali ognjeno moč, prav tako pa so bile rezultat družbenih razmer in idej 18. stoletja. Stolpci pa so predstavljali tudi energijo in moč francoske revolucije, prav tako pa so upoštevali nizko usposobljenost vpoklicanih vojakov. Čeprav so danes muškete zamenjala moderna avtomatska orožja, so sledovi prve generacije vojne še vedno prisotni v moderni vojni, saj se težnje po linearnem vojskovanju še vedno pojavljajo na modernih bojiščih. Še ena značilnost, ki je zaznamovala prvo generacijo moderne vojne je, da umetnost operatike ni obstajala kot koncept v konfliktih prve generacije vojne, vendar to ne pomeni, da nekateri poveljniki niso uporabljali tega koncepta, najznamenitejši med temi je bil Napoleon (Lind in drugi 1993, 23).

Druga generacija vojne je bila odziv na puške z risanimi cevmi, eksplozivi za prodiranje, bodočo žico, mitraljezom in neposrednim ognjem. Taktike takratnega časa so temeljile na ognju in premiku, vendar so v bistvu še vedno ostale linearne. Obramba je še vedno poskušala preprečiti sovražnikov preboj, napadalci pa so napredovali v razpršenih linijah v majhnih skupinah. Glavna razlika med prvo in drugo generacijo vojne je bila v tem, da se je druga generacija moderne vojne strogo zanašala na neposredni ogenj (topništvo). Morda je najboljši povzetek druge generacije vojne francoska maksima, ki pravi » topništvo osvoji, pehota zasede« (Lind in drugi 1993, 23). Koncentrirana ognjena moč je bila nadomeščena s koncentracijo žive sile. Druga generacija moderne vojne je ostala temelj za ameriško vojaško doktrino vse do leta 1980 in se še vedno pogosto izvaja v ameriških operacijah na terenu. Čeprav so novi koncepti igrali pomembno vlogo v drugi generaciji vojne (zlasti ideja stranske razpršenosti), je bila tehnologija glavna gonilna sila za spremembe. Tehnologija se je manifestirala tako kvalitativno (težje topništvo in bombardiranje z letali), kot tudi kvantitativno (zmožnost industrializiranega gospodarstva, da bije bitko resursov). Druga generacije moderne vojne je poleg tega formalno prepoznala in sprejela umetnost operatike, prva ki jo je sprejela, je bila pruska vojska. Ponovno so za spremembe v vojskovanju bile odgovorne nove ideje in tehnologija. Nove ideje so bile predvsem produkt pruskih študij Napoleonovih vojn, tehnološki napredek pa je zajemal izkoriščanje novih zmogljivosti, kot sta železnica in telegraf (Lind in drugi 1993, 23).

Tretja generacija vojne je bila ponovno odgovor na povečanje ognjene moči na bojišču. Gonilna sila za spremembo vojne so tokrat bile ideje. Nemci so se v prvi svetovni vojni

zavedali, da ne morejo prevladati v vojni resursov zaradi šibkejše industrije, zato so razvili povsem nove taktike vojskovanja. Razvile so se taktike manevrov in ne izčrpanja nasprotnika, ki so bile prve taktike, ki nimajo linearnega značaja vojskovanja. Taktika napada se je zanašala na infiltracijo in obhodne manevre. S tem so poskušali odcepiti sovražnikove enote od svojih virov, saj bi ga tako onesposobili, namesto popolnoma uničili. Obramba je bila pogosto strukturirana globoko v prijateljsko ozemlje z nekaterimi navidezno šibkimi točkami, ki so bile namenjene privabljanju sovražnikovega preboja točno na določeno pozicijo. To je omogočilo obrambi, da izvede hiter in odločen protinapad. Čeprav so osnovni koncepti tretje generacije vojne bili močno zasidrani v mišljenju poveljnikov do konca leta 1918, je razvoj tankov močno spremenil operativno delovanje v drugi svetovni vojni. Ta premik je bila bliskovita vojna. Z njo se je operatika premaknila iz prostora v čas. Kot vidimo, so glavni dejavniki za spremembo vojskovanja spet ideje in tehnologija (Lind in drugi 1993, 23).

2.1 Četrta generacija vojne

Nekateri elementi, ki so se prenesli iz prejšnjih generacij v četrto generacijo vojne, so ukazi misij, ki so bili z vsako novo generacijo zaznamovani z večjo razpršenostjo na bojišču. Za četrto generacijo vojne je značilno, da vključuje celotno sovražnikovo družbo. Takšna razpršenost na bojišču pomeni, da je potrebno ustvariti fleksibilnost enot tudi na najnižji operativni ravni. Drugi element je zmanjšanje odvisnosti od centralizirane logistike. Disperzija, skupaj s povečano vrednostjo operativnega tempa, zahteva visoko stopnjo sposobnosti, da bojne enote živijo od lokalnih resursov in sovražnika. Tretji element daje poudarek na manevriranje. Masa žive sile ali ognjene moči ni več glaven dejavnik za uspešno vojno. Pravzaprav, lahko velika centralizacija enot pomeni pomanjkljivost, saj jo je enostavno napasti. Majhne zelo agilne sile so bolj pomembne za uspešno vojaško kampanjo. Četrty element je cilj zrušiti sovražnika in ne fizično uničiti. Glavni cilji so postali podpora prebivalstva vojnemu naporu in sovražnikova kultura (Lind in drugi 1993, 24).

Če združimo zgoraj navedene splošne značilnosti četrte generacije vojskovanja z novo tehnologijo, vidimo možen obris nove generacije. Na primer: danes lahko usmerjena energija dovoli majhnim elementom uničiti cilj, ki ga ni možno napasti s konvencionalnim energetske orožjem. Danes je zmožno ustvariti EMP (elektromagnetni pulz) brez jedrske eksplozije. Raziskave v superprevodnosti so ustvarile možnost shranjevanja in uporabe velike količine energije v zelo majhnih paketih. Tehnološko je možno, da ima zelo malo vojakov

enako bojno moč celotni nekdanji brigadi (Lind in drugi 1989, 25). Za četrto generacijo vojne je značilna tudi velika mobilnost enot kombinirana z visoko tehnologijo, ki omogoča veliko razpršenost enot in iskanje kritičnih ciljev. Lind (Lind in drugi 1989) navaja, da se enote v četrti generaciji vojne nagibajo k uporabi izvidništva in preciznim napadom, kot so na primer rakete daljšega dosega. Prav tako se strateška in taktična raven počasi spajata, saj sta politična infrastruktura in civilna družba del bojišča. Tudi dejavniki, kot so psihološke operacije, igrajo veliko vlogo v vodenju vojne. Propaganda, mediji, kibernetiski napadi in računalniški virusi danes predstavljajo enega izmed ključnih dejavnikov za uspešno vojaško kampanjo (Lind in drugi 1993, 25).

Tehnologija je bila glavna gonilna sila druge generacije vojskovanja, ideje so bile glavni dejavnik za tretjo. Vendar ni možno izključiti, da ideje niso izoblikovale četrte generacije vojne. Zadnjih 500 let je Zahod dominiral in definiral vojne zaradi svoje tehnološke superiornosti, zato je tehnologija v četrti generaciji vojne imela pomembno vlogo pri izoblikovanju moderne vojne. Vendar se danes ravnotežje moči spreminja, zato imajo ideje iz Bližnjega vzhoda vse večjo težo. Dejstvo, da nekateri ne zahodni akterji nimajo na voljo visoke tehnologije, je pripeljalo do tega, da so četrto generacijo vojne močno zaznamovali tudi ti akterji. Ena izmed glavnih idej, ki se danes zelo močno kaže v četrti generaciji vojne je terorizem. To ne pomeni, da je terorizem četrta generacija bojevanja, temveč da je pomemben dejavnik, ki Zahod postopoma usmerja k spremembi vojaških doktrin. Najbolj uspešni teroristi delujejo na zelo širokem spektru ukazov, ki se prenašajo na individualno raven. Danes je bojišče zelo razpršeno in vključuje celotno družbo. Teroristi živijo na celotnem ozemlju, na katerem delujejo, lahko se zlijejo z družbo in ostanejo neopazni. Terorizem je v veliki meri stvar spretnega manevriranja, ognjena moč pa je nizka, zato imajo teroristični napadi ključne posledice (Lind in drugi 1993, 26).

2.2.1 Razlike v razumevanju moderne in tradicionalne vojne

Janis Berzinš (Berzinš 2014), strokovnjak Litvanske nacionalne obrambne akademije navaja, da je karakter modernih vojn popolnoma drugačen od karakteristik tradicionalne vojne. Berzinš je analiziral doktrino Ruske vojske in prišel do naslednjega zaključka.

Tabela 2.1: Primerjava tradicionalnih in novih vojaških metod

Tradicionalne vojaške metode	Nove vojaške metode
<ul style="list-style-type: none"> - Vojaške operacije se začnejo po strateški namestitvi sil in napovedi vojne. - Frontalni spopadi med velikimi vojaški enotami, predvsem kopenskimi enotami. - Poraz žive sile, prevlada nad nasprotnikovo ognjeno močjo in prevzem kontrole nad regijami ter mejami za doseg teritorialnega nadzora. - Uničenje ekonomske moči in aneks teritorijev. - Vojaške operacije na kopnem, zraku in morju - Menedžment vojaških enot s strogo hierarhijo in upravo. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vojaške skupine ali uporniki začnejo vojaške operacije v mirnodobnem obdobju, vojna ni napovedana. - Spopadi, ki nimajo direktne konfrontacije med visoko mobilnimi večnamenskimi paravojaškimi skupinami. - Uničenje sovražnikove vojaške in gospodarske moči s kratkoročnimi visoko natančnimi napadi na strateške vojaške ter civilne infrastrukture. - Množična uporaba visoko preciznih oborožitvenih sistemov, specialnih sil, robotike in orožij, ki temeljijo na novih fizikalnih načelih. - Uporaba oboroženih civilistov. - Istočasno bojevanje proti sovražnikovimi enotami in objekti na celotnem sovražnikovem ozemlju. - Istočasno bojevanje na kopnem, zraku morju in informacijskem prostoru. - Uporaba asimetričnih in ne direktnih metod. - Menedžment vojaških enot v združenem informacijskem sistemu.

Vir: Berzinš (2014).

Če primerjam zgoraj navedene vojaške metode, ugotavljam, da je moderna vojna močno zaznamovana z moderno tehnologijo in novimi idejami. Vojaške operacije so se nekoč začele šele z uradno napovedjo vojne, medtem ko danes globalni akterji ustvarjajo ugodno okolje za bojevanje že pred napovedjo vojne z različnimi paravojaškimi skupinami. Spopadi imajo

danes redko direktno naravo, namesto tega se uporabljajo bolj prikrite in fleksibilne metode. Prav tako danes ni več pomembna teritorialna prevlada nad nasprotnikovim ozemljem, ampak visoko precizni napadi, ki imajo velike posledice na strateški ravni. Morda je za napredek vojne najbolj odgovorna nova tehnologija, ki omogoča, da je vodenje moderne vojne v takšni razsežnosti sploh mogoče. V preteklosti je bilo nepredstavljivo, da bi lahko akterji v vojnah delovali na vseh ravneh družbe hkrati, saj je bilo logistično nemogoče. Danes pa so zaradi novih informacijskih tehnologij vse enote povezane v virtualnem okolju, kar omogoča koordiniranje in simultane napade na vseh ravneh družbe.

2.3 Peta generacija, hibridna vojna

Za hibridno vojno velja, da se je termin pojavil šele leta 2006, vendar zapisi iz zgodovine kažejo na to, da se je koncept hibridne vojne pojavljal že veliko prej. Kombinacija konvencionalnih in neregularnih metod za doseganje političnih ciljev se je pojavila že v ameriški revoluciji s sodelovanjem kontinentalne vojske in ameriških milic; v Napoleonovih vojnah, kjer so britanski vojaki spretno pritiskali na strateško pomembna mesta v Španiji. Medtem so španske enote onеспособile komunikacijske zveze, tudi v Arabskem uporu, kjer so Britanske enote v Palestini kombinirale konvencionalne metode z neregularnimi enotami pod britanskim poveljstvom. Čeprav ima hibridna vojna svoje korenine v preteklosti, ima danes sodobna hibridna vojna velik potencial za preoblikovanje strateških izračunov vojskujočih se strani, saj so se pojavile nove nedržavne entitete kot tudi nove informacijske tehnologije in oborožitveni sistemi (Hoffman 2007, 21–22).

Termin hibridna vojna se je v medijih, knjigah in drugih strokovnih besedilih začel pojavljati relativno pozno. V Sloveniji je koncept hibridne vojne prvič predstavil brigadir Miha Škerbinc v reviji Obramba leta 2015 (Škerbinc 2015). Termin hibridno vojskovanje, pa je prvi uporabil Frank Hoffman, ameriški marinski polkovnik, leta 2006 (Hoffman 2006). S tem terminom je označil kompleksen konflikt med Izraelom in Hezbolahom leta 2006 ter rusko posredovanje v Gruziji leta 2008. Dejanska uporaba koncepta, pa se je zgodila šele v ruskem posredovanju na Krimskem polotoku leta 2014, kjer je večino Krimskega polotoka zaradi sumljivih ruskih metod prešlo pod nadzor Rusije. Da je koncept hibridne vojne res pristen, priča tudi NATOV vrh v Walesu, kjer je bil koncept opredeljen kot » širok spekter odprtih in prikritih vojaških, paravojaških in civilnih ukrepov, ki se uporabljajo na visoko integriran način« (NATO 2014).

Po razpadu Sovjetske zveze se je ustvarilo unipolarno mednarodno okolje, v katerem se je vse bolj uveljavil koncept nekonvencionalnega vojskovanja, kot tudi koncept vojne države proti državi. Premoč ameriške vojaške moči je skalila konflikte v jugovzhodni Aziji, Indiji in Južnem kitajskem morju. Ti novi konflikti so dopuščali eksperimentiranje in postalo je jasno, da se ameriške vojske ne da premagati s konvencionalnimi metodami, zato so se šibkejše strani zatekle k novim metodam, ki skušajo pridobiti prednost pred sovražnikom, ravno zaradi konvencionalne vojaške strukture ameriške vojske. Hibridna vojna je tradicionalno imela redne in neredne komponente na različnih področjih operacij. Danes pa koncept hibridne vojne teži k temu, da združi vse vidike vojskovanja proti skupnemu cilju. Sodobna hibridna vojna uporablja metode konvencionalnih zmogljivosti, neregularne taktike in formacije ter teroristična dejanja, ki vključujejo nediskriminatorno nasilje in kriminalna dejanja. V skladu s tem modelom vojna poteka v različnih operacijskih okoljih, ima sinhrono učinke na več bojiščih, in je označena z asimetričnimi taktikami in tehnikami. Te taktike je težko premagati, saj moderne vojske nimajo prožnosti v spremembi delovanja na konstantni osnovi, še posebej zato, ker poteka na treh nivojih hkrati: na konvencionalnem bojišču, avtohtoni populaciji konfliktne cone in na mednarodni ravni (Deep 2015).

Tako Cigler trdi (Cigler 2016), da je hibridna vojna odraz sodobnega časa, ki prepleta različne oblike vojskovanja (gverilsko, psihološko, posredno, klasično ...). Poleg tega hibridna vojna spretno usklajuje fizično in časovno komponento nasilja (vojaške, subverzivne, gverilske, teroristične, kriminalne ...), psihosocialno delovanje (propaganda, dezinformacije, zastraševanje), ekonomske ukrepe (blokade, sankcije, podkupovanje, izsiljevanje ...) in različne politike ter tehnologije državnih, nedržavnih in paradržavnih akterjev (Cigler 2016). Najbolje hibridno vojskovanje opišejo besede generala Breedlova, vrhovnega poveljnika zavezniških sil, ki pravi, da lahko fenomen definiramo kot »uporabo vseh orodij, ki jih država ima na razpolago« (Breedlov v Vandiver 2014, 1). Ruski general Valerij Gerasimov, pa je množici značilnosti dodal še protest ljudskih množic (Coalson 2015). Kitajska strategija, ki se močno opira na knjigo Neomejeno bojevanje (*ang. Unrestricted Warfare*) iz leta 1999 (Liang in Wang 1999), pa pravi, da v hibridni vojni pravila ne obstajajo več.

2.4 Faze vodenja hibridne vojne

Če pogledamo zgodovino uporabe koncepta hibridne vojne, lahko razberemo, da obstaja več faz vodenja hibridne vojne. Tchekinov in Bogdanov (Tchekinov in Bogdanov v Berzinš 2013, 5–6) navajata, da obstaja v uspešni hibridni vojni osem faz. Faze so izvzete po ruski vojaški

doktrini hibridne vojne in so jasno razvidne iz primera v Ukrajini. Faze hibridnega bojevanja, četudi temeljijo na Ukrajinskem konfliktu, nam bodo omogočile, da bomo lažje analizirali vojno v Siriji.

Prva faza: nevojaško asimetrično bojevanje (vključno z informacijami, moralnimi, psihološkimi, ideološkimi, diplomatskimi in gospodarskimi ukrepi, ki so del načrta za vzpostavitev ugodnih politično-gospodarskih in vojaških razmer).

Druga faza: posebne operacije, ki zavajajo politične in vojaške voditelje, usklajene z ukrepi, ki jih izvajajo diplomatski predstavniki, mediji ter zavajanje vlade in vojaških agencij z iztekanjem lažnih podatkov, naročil, smernic in navodil.

Tretja faza: zastraševanje, zavajanje in podkupovanje vladnih in vojaških delavcev, s ciljem, da opustijo svoje službene dolžnosti.

Četrta faza: propaganda, ki povzroči destabilizacijo in ustvari povečanje nezadovoljstva med prebivalstvom, ter pojav različnih odporiških skupin, ki služijo napadalcu in delujejo v subverzivnosti.

Peta faza: vzpostavitev območja prepovedi letenja po vsej državi, ki naj bi bila napadena in uvedba blokad ter široka uporaba zasebnih vojaških družb v tesnem sodelovanju z oboroženimi opozicijskimi enotami.

Šesta faza: začetek vojaške akcije takoj pred obsežno izvidnico in uporabo subverzivnih misij. Vse vrste, oblike, metode in sile; vključno s posebnimi operacijami, vesoljske tehnologije, radia, radio inženiringa, elektronike, diplomatskih in tajnih služb ter industrijsko vohunjenje.

Sedma faza: kombinacija ciljnega informacijskega delovanja, elektronskega bojevanja, vesoljskih operacij, neprekinjenega nadlegovanja letalstva, v kombinaciji z uporabo visoko preciznega orožja iz različnih platform.

Osma faza: uničenje preostalih točk odpora in uničenje preživelih sovražnikov z enotami za posebno delovanje. Izvidnica in poročanje položaja ter popolna destrukcija odpora z artilerijo, zračnimi napadi ali drugimi tehnološko superiornimi oborožitvenimi sistemi. Poleg tega je pomembno v zadnji fazi izvajati zračne desante in okrepiti točke odpora (Tchekinov in Bogdanov v Berzinš 2013, 6).

3.0 Potek konflikta

Konflikt v Siriji se je začel marca leta 2011, ko so vladne sile pobile protestnike v Deraai, ker so ti zahtevali izpustitev političnih zapornikov. To je sprožilo nasilne nemire, ki so se postopoma razširili po celotni državi. Predsednik Asad je zaradi pritiskov popustil in sprejel nekatere zahteve upornikov. Izpustil je nekatere politične zapornike in preklical izredne razmere, ki so bile razglašene že kar 48 let. Maja istega leta so vladne sile s podporo tankov vstopile v Deraao, Banyas, Homs in v suburbane dele Damaska, da bi uničile protirežimske proteste. To je pritegnilo pozornost Evropske unije in ZDA, ki sta zaradi dogodkov uvedli sankcije proti Siriji. Junija je sirska vlada izjavila, da je bilo v spopadih v Jisr al-Shughouru ubitih 120 vladnih sil. Zaradi tega je sirski režim sprožil ofenzivo proti mestu, kar je povzročilo velik migracijski val proti Turčiji (10.000 ljudi). Istega meseca je IAEA (International Atomic Energy Agency) prijavila Sirijo tudi Varnostnemu svetu Združenih narodov, saj naj bi ta izdelovala jedrsko orožje (BBC 2016a, 6. maj).

Julija 2011 je predsednik Asad odstavil guvernerja severne province Hama, zaradi masovnih demonstracij, sčasoma pa je tja poslal tudi svoje sile, ki so povzročile veliko žrtev med civilnim prebivalstvom. Protesti so postali tako obsežni, da je sirska vlada oktobra napovedala vsesplošni boj proti protestnikom doma in v izgnanstvu. Zaradi spopadov v Siriji se je vključila tudi arabska liga, ki je novembra suspendirala Sirijo iz organizacije, saj je ta ravnala v nasprotju z arabskim mirovnim načrtom. Razmere so se poslabšale in decembra se je zgodil prvi večji teroristični napad v Damasku, ki je zahteval 44 smrtnih žrtev. To je bil le prvi od mnogih napadov, ki so se nadaljevali vse do poletja. Februarja 2012 je situacija postala res kritična in vladne sile so začele z masovnim bombardiranjem Homsa ter drugih mest, v katerih so uporniki imeli svoja oporišča (BBC News 2016a, 6.maj).

V prvi četrtini leta 2012 so se v sirsko državljansko vojno začeli vmešavati mednarodni akterji. Združeni narodi so pripravili mirovni načrt, katerega so podpirale tudi ZDA in Rusija, poleg tega so maja, zaradi pobojev blizu Homsa, Francija, Velika Britanija, Nemčija, Italija, Španija, Kanada in Avstralija s protestom izgnale sirske diplomate. Situacija se je zaostila tudi s Turčijo, saj je ta spremenila pravila spopadov, ker je Sirija sestrelila turško letalo (Heidelberg Institute for International Conflict Research 2015, 180). Tako je Turčija izjavila, da bo vojaške aktivnosti blizu svoje meje interpretirala kot vojaško grožnjo. V sredini leta 2012 so postali zelo aktivni tudi sirski uporniki, ko so pobili tri visoke predstavnike varnostnih služb v Damasku (BBC News 2016a, 6 maj). Prav tako so zavzeli Aleppo na severu države. V istem času, so se pojavile tudi obtožbe, da vladne sile uporabljajo kemično orožje proti protestnikom, zato so se vmešale Združene države Amerike, ki so sirsko vlado

opozorile, da v kolikor so očitki resnični, bo ZDA posredovala v konflikt (Heidelberg Institute for International Conflict Research 2015, 179). Oktobra 2012 so se odnosi s Turčijo spet zelo zaostri, saj so sirske vladne sile z bombometom napadle turško obmejno mesto in povzročile pet smrtnih žrtev. Turčija je odgovorila s silo in zaplenila letalo, ki je iz Rusije prevažalo orožje. Novembra 2012 so sirski uporniki v Katarju ustanovili Nacionalno koalicijo za sirijske revolucionarne in opozicijske sile, vendar ni vsebovala islamskih milic v regiji. Mesec dni kasneje ZDA, Velika Britanija, Francija, Turčija in Zalivske države uradno priznajo upornike kot legitimnega akterja v oboroženem spopadu. To je pomenilo, da so uporniki pridobili določene pravice in dolžnosti v mednarodnem prostoru. Marca leta 2013 sirske vladne sile spet začnejo z obsežnimi bombardiranjem uporniških sil v Raqqi. Bombardiranja so povzročila ogorčenje v ZDA in Veliki Britaniji, zato so ti prispevali nevojaško pomoč upornikom (BBC News 2016a, 6. maj).

Junija 2013 so se v konflikt začeli vmešavati tudi islamski nedržavni akterji (Hezbollah iz Libanona), ki so s podporo vlade ponovno uspeli zavzeti strateško pomembno mesto Qusair med Homsom in libanonsko mejo. Mesec dni kasneje postane Ahmed Jarba vodja Opozicijskega nacionalnega sveta, podpirala ga je tudi Savdska Arabija. Septembra so se domneve o uporabi kemijskega orožja uresničile, ko so nadzorniki Združenih narodov prišli do zaključka, da je na območju Ghoute bilo zares uporabljeno kemijsko orožje. Čeprav se je v postopku potrdila uporaba kemičnega orožja, nadzorniki niso mogli določiti, kdo ga je uporabil, zato posledic ni bilo. Ker je sirska vlada v mednarodni skupnosti začela nastopati kot sila, ki spoštuje mednarodne zakone in norme, je Asad oktobra dovolil mednarodnim inšpektorjem, da so začeli z uničevanjem kemičnega orožja. Decembra 2013 so ZDA in Velika Britanija suspendirale podporo upornikom zaradi poročil o zavzetju baze Svobodne sirske vojske, ki jo je tedaj podpiral Zahod. Marca 2014 vladne sile s pomočjo Hezbollah osvojijo Yabroud, zadnje opozicijsko oporišče blizu libanonske meje. Maja je več sto upornikov evakuiralo Homs, zadnje oporišče upornikov. Umik zaznamuje konec triletnega upora v mestu (BBC News 2016a News, 6. maj).

Junija 2014 Združeni narodi končno odstranijo materiale za izdelavo kemičnega orožja v Siriji, vendar v istem času Islamska država Iraka in Sirije razglasi kalifat v teritoriju od Aleppa do vzhodne iraške province Diyale. Mesec dni kasneje Islamska država uspešno zajame zračno bazo v bližini Raqqe, zato je celotna provinca padla pod kontrolo Islamske države, ki je postopoma pridobivala vedno več vpliva in ozemlja v Siriji, zato septembra ZDA in pet arabskih držav sproži zračne napade proti Islamski državi v bližini Aleppa in Raqqe.

Naslednje leto januarja se v konflikt vmešajo še Kurdske sile, ki Islamsko državo po štirih mesecih bojevanja prisilijo k umiku iz obmejnega mesta Kobane. Marca se ponovno začnejo spopadi med uporniki in vladnimi silami. Uporniki so uspešno premagali vladne sile s pomočjo novo ustanovljene islamske skupine Jaish al-Fatah ali vojske za osvajanje, ki so jo podpirale Turčija, Saudska Arabija in Katar. Po dolgi kampanji, je skupini končno uspelo zavzeti provincialni kapitol Idlib. Maja, dva meseca kasneje, je Islamska država zavzela zgodovinsko mesto Palmyro v centralni Siriji. Zaradi izkazovanja moči in širjenje terorja je Islamska država začela z uničevanjem kulturne dediščine Sirije. Istega meseca je Jaish al-Fatah prevzela kontrolo province Idlib, kar je povzročilo strateški pritisk na vladne sile na območju obmorskega oporišča Latike. Mesec dni kasneje, Kurdi zajamejo mesto Ain Issa in Tal Abyad. Istega meseca je Islamska država napadla mesto Kobane in zajela del mesta Hassakeh, ki je največje mesto v severovzhodni Siriji (The New Arab 2015, 12. marec).

Septembra 2015 se v konflikt vplete tudi Rusija. Prvi zračni napad Rusov je bil izveden pod pretvezo, da se ruske sile borijo proti Islamski državi, vendar so v resnici tarče napadov bile Sirske protivladne sile. Decembra se bombardiranju države pridruži tudi Velika Britanija v sodelovanju z ZDA. V istem mesecu je sirska vojska dovolila upornikom, da se umaknejo iz Homsa. Tako je Homs ponovno po štirih letih spopadov padel pod nadzor sirskih vladnih sil. Februarja 2016 Združenim državam Amerike in Rusiji končno uspe uveljaviti delni mirovni sporazum med sirsko vlado in velikimi opozicijskimi silami, Islamska država je seveda bila izvzeta iz sporazuma. Mesec dni kasneje sirskim silam uspe zavzeti Palmyro izpod oblasti Islamske države z zračno podporo Rusov. Zaradi novih teženj po bojevanju, se mesec dni kasneje ameriško-ruski dogovor o premirju razširi tudi na Aleppo (Independent 2016a, 13. marec; Heidelberg Institute for International Conflict Research 2015, 179).

4.0 Akterji v spopadu

V tem poglavju bomo analizirali glavne akterje, ki so relevantni za konflikt v Siriji. Seveda je v konflikt vključeno še mnogo drugih akterjev, vendar se bomo v interesu analize fokusirali samo na pomembnejše akterje.

4.1 Asadove sile

Asadove sile so ob izbruhu sirskega konflikta bile ena od najmočnejših sil na Bližnjem vzhodu. Režim je imel na razpolago več kot 300.000 vojakov, od katerih je 220.000

predstavljalo kopensko vojsko in 70.000 letalstva ter protizračne sile (Kozak 2015, 12). Te sile so bile podprte še s strani rezervistov, ki so šteli 350.000 mož. V teoriji bi lahko Sirija v skrajnih razmerah vpoklicala 1,7 milijona bojnikov (Holliday 2013).

Sirska vojska je bila pred spopadom zelo dobro izurjena in opremljena. Posedovala je okoli 4000 oklepnih transporterjev, 300 bojnih letal in 165 helikopterjev. Čeprav se je velikost oboroženih sil po spopadu močno znižala, režimske sile še vedno vsebujejo znatno število bojnikov (Holliday 2013).

Kljub temu, da ima sirska vojska zelo veliko bojnikov, je režim zaradi strahu pred dezertiranjem lahko uporabil samo tretjino svojih vojakov. Ta tretjina predstavlja elitne enote kot so: 4. tankovska divizija; Republikanska garda in specialne sile, ki so jih vodili izključno alavitski¹ poveljniki. Preostale vpoklicane sunitske enote, pa se zadržujejo predvsem v vojašnicah. Razdeljenost sirskega ljudstva se vidi tudi v distribuciji modernega orožja. Lojalne sile so opremljene z najmodernejšim orožjem, medtem ko so vpoklicani vojaki opremljeni le z najosnovnejšo opremo. Vlada se zanaša na lojalne enote, da ti zadušijo uporniške vstaje po državi (Jenkins 2013).

Kot vidimo, predstavljajo večino sirske vojske vpoklicani vojaki. Vpoklicani vojaki po navadi služijo 30 mesecev vojaškega roka, vendar so vstajniki omejili zmožnost režima za vpoklic novih vojakov, zato je vojaški rok podaljšan v nedogled. Poudariti je potrebno tudi dejstvo, da veliko osebja v sirski vojski ni lojalnega. To pomeni, da je trenutno sirski režim v nelagodni situaciji, saj teh sil ne more uporabiti na bojišču, prav tako pa jih ne more demobilizirati, saj bi lahko to osebje predstavljajo vir za rekrutiranje novih upornikov (Jenkins 2013).

Ker režim večino svoje vojske ne more uporabiti v boju, je bil tekom konflikta prisiljen izbirati, katera območja želi ohraniti pod svojim nadzorom in katera ne. To je morda razlog, zakaj je uporniškimi silam uspelo tako hitro napredovati na začetku spopada. Nelagodna struktura vojske je sirsko oblast prisilila v to, da so začele iskati zaveznike pri lokalnih milicah in tujih borbah, kot je na primer Hezbolah (Jenkins 2013).

4.2 Milice

Milice igrajo zelo pomembno vlogo v konfliktu, saj je z njimi možno rešiti probleme osebja in morale. Milice je možno postaviti na pozicije, kjer je podpora režimu še vedno prisotna, prav tako pa so milice lahko stacionirane na območjih, kjer se še vedno tekmuje za nadzor

¹ Alaviti so posebna šiitska skupina, ki je zelo razširjena na ozemlju Sirije in podpira Asadov režim (Spencer 2016).

teritorija. Uporaba lokalnih milic izkorišča sektaške spore in zagotavlja dodatne možnosti za poravnavo računov med sektami. Milice lahko delujejo izven pravil delovanja (*ang. rules of engagement*) in zahtevajo podporo režima samo, če je to potrebno. To omogoča milicam, da delujejo prikrito in izvajajo vojne zločine; Režimu pa, da doseže svoje cilje in zanika kakršnokoli krivdo za poboje med sektami. Čeprav predstavljajo milice za režim številne prednosti, ima njihova uporaba lahko tudi zelo negativne posledic. Lokalne milice se zelo hitro lahko preobrazijo v kriminalne združbe, ki lahko predstavljajo resno dolgoročno grožnjo varnosti (Manwaring 2005). Takšne oblike spopadov lahko povzročijo tudi težnje po maščevanju, vendar za enkrat režim to ne skrbi, saj se bori za svoj obstoj. Milice so postale novo orožje za množično uničevanje, saj imajo enak pomen za režim kot denimo kemično orožje. Namen režima je terorizirati in izgnati civiliste, ki bi lahko imeli simpatije z upornišskimi skupinami. Milice so podprte z zračnimi silami in oklepni enotami in pravzaprav predstavljajo jurišne sile režima. Lokalne milice so zadolžene za uničenje in izgon upornikov, teroriziranje domnevnih simpatizerjev upornikov in za etnično čiščenje. Državne institucije Sirije počasi propadajo, zato so milice ena izmed glavnih sil za zaščito režimskih enklav. Režim zelo močno zaupa milicam, saj se zaveda, da so bojavniki milic tekom konflikta izvedli veliko krutih dejanj proti sunitskemu prebivalstvu. Za milice to pomeni, da ne morejo preživeti pod kakršnikoli drugi vladi, zato brezpogojno podpirajo trenutni režim. Milice bodo nadaljevale svoj boj proti uporniškim silam, tudi če režim pade, zato so možnosti za politični konsenz zelo majhne. Posledice vtikanja milic pa nimajo samo implikacij na lokalni ravni, ampak imajo velik pomen tudi za mednarodno skupnost. Tuje vojaške intervencije, četudi bodo premagale Asadove sile, ne bodo zaključile bojov v Siriji. Poleg tega je problem tudi v tem, da tuje sile ne bodo imele podpore lokalnih represivnih aparatov, da bi ti pomagali zagotavljati red in mir v državi (Jenkins 2013).

4.2.1 Shabiha

Shabiha je milica, ki se je izoblikovala iz lokalnih kriminalnih združb. Te združbe so se pred tvorjenjem milice ukvarjale s tihotapljenjem, krajo antikvariatov in drugimi kriminalnimi dejavnostmi. Shabiho vodijo Asadovi sorodniki, poleg tega pa je kadrovska struktura milice močno naklonjena režimu. V bistvu so borci Shabihe najeti kriminalci, ki so prisegli zvestobo Asadu za osebne koristi. Režim uporablja milico za brutalne napade na opozicijske sile, ne poredkoma Shabiha krši tudi mednarodno vojno pravo (Mohammah 2012).

4.2.2 Jaysh al-Sha'bi

Jaysj-al-Sha'bi je milica, ki ima svoj izvor v vzponu Muslimanske bratovščine leta 1970. Milica se je razvila iz politične stranke Ba'ath zaradi potrebe po obrambi rojalističnih mest in okrožij leta 1970. Danes so režimske sile ponovno aktivirale bojovnike milice, zato da branijo alavitska², krščanska in druzeska³ oporišča proti vstajnikom. Po nekaterih podatkih naj bi milica bila izurjena, oborožena in organizirana s strani Iranske revolucionarne garde iz Irana in Hezbolaha. Velikost milice naj bi po nekaterih podatkov vsebovala okoli 50.000 mož (Azalone v Jenkins 2013).

4.3 Iran, Rusija, Hezbolah

Takoj, ko je Zahod obsodil Asada in izjavil, da ga je potrebno odstaviti kot državnega voditelja, sta na pomoč priskočila Iran in Rusija. Obe državi sta režimu v Siriji pomagali finančno, politično kot tudi vojaško. Pomoč je bila kritičnega pomena, saj se je na začetku konflikta zdelo, da bodo Asadove sile poražene, Damask, pa bo padel pod nadzor upornikov (DeYoung in Warrick 2013).

Za Asadove zaveznike pomoč ni bila težka odločitev, saj bi Asadov padec pomenil močan geopolitičen udarec za Iran. Ne samo, da bi Iran izgubil pomembnega zaveznika v regiji, ampak bi Asadov padec lahko povzročil podobne težnje po zamenjavi režima tudi v Iranu. Asadov padec bi pomenil močan strateški udarec za Hezbolah, v kontrastu pa bi obstoj režima za Hezbolah pomenil povečanje vpliva in prestiža v regiji. Iran je pomagal Siriji s finančno podporo in z urjenjem sirske milic. Poleg tega je Iran v Sirijo poslal elemente svoje Islamske revolucionarne garde kot tudi Šiitske prostovoljce (De Young in Warrick 2013).

Rusija je zvesta zaveznica Asada skozi celoten konflikt, vendar so motivacije za rusko vpletenost veliko bolj kompleksne. Asad je zadnji zaveznik Rusije na Bližnjem vzhodu; velik porabnik ruskega orožja in gostitelj pomembne morske baze za Rusijo. Rusija se močno zavzema tudi za velike pretenzije po moči. Poleg tega je afiniteta do krščanske manjšine zelo močna, sovražnost do muslimanskih skrajnežev pa globoko zakoreninjena v ruski miselnosti. Poleg tega, da Rusija Asadu krije hrbet v mednarodni skupnosti z blokiranjem resolucij Varnostnega sveta OZN, še dodatno pa režimu pomaga z vojaško pomočjo. Rusija nudi Asadu

³ Duzeti so sekta, ki imajo svoje korenine v Egiptu. Sekta je stara več kot 1000 let in verjame, da je bog inkarnacija njihovega voditelja (Rohland 2016).

helikopterje, protizračno obrambo, gorivo in vojaške svetovalce, ki pomagajo uriti sirske častnike, uporabljati rusko orožje (Jenkins 2013).

4.4 Svobodna sirska vojska

Svobodna sirska vojska (ang. The Free Syrian Army) je glavna opozicijska sila v Siriji. Sirski konflikt je zelo kompleksen in zajema mnogo akterjev, pravzaprav je postal konflikt tako kompleksen, da v njem sodelujejo nacionalni, regionalni in mednarodni akterji. Svobodna sirska vojska ima po nekaterih podatkih več kot 1000 neodvisnih enot, ki se imenujejo bataljoni in brigade, vendar to ne pomeni, da so te enote ekvivalentne po velikosti bataljonom in brigadam. Opozicijske sile se povezujejo v večje skupine, ki temeljijo na istih ideoloških ali normativnih prepričanjih. Skupno tem skupinam je, da je njihova velikost in lojalnost izredno fluidna. Opozicijske skupine se tekom konflikta razdružujejo, povezujejo ali celo bojujejo med seboj. Tako konstantno nastajajo nove skupine, za katere ni nujno, da delijo iste interese (Jenkins 2013).

Svobodna sirska vojska je skupina, ki povezuje več opozicijskih skupin. Večinoma so to skupine, ki jih priznava Sirska nacionalna koalicija (ang. Syrian National Coalition). Te skupine zaznamuje dejstvo, da izvirajo iz prvih generacij odpora, hkrati pa so dopolnjene z nekdanjimi režimskimi silami, ki so dezertirale. Glaven val priključevanja nelojalnih režimskih sil se je ustavil. Tisti, ki so se želeli priključiti odporniškimi skupinam, so to storili, ali pa so to poskušali in so bili odstranjeni. Trenutno se zdi, da so tiste režimske sile, ki še obstajajo dokaj konsolidirane, hkrati pa se je izboljšala tudi sama lojalnost preostalih režimskih enot. Paradoksalno je tudi dejstvo, da so okrutna dejanja Asadove vlade povzročila, da se je miselnost enot zaradi strahu spremenila v prid režima. Dezerterji režimskih sil se tako danes bojijo, da bodo usmrčeni, če bodo zapustili državno vojsko in se priključili odporniškimi skupinam. Če se na bojišču ne bo nič drastično spremenilo, se bodo morale odporniške skupine še naprej zanašati na tuje borce, rekrutacija upornikov pa bo še vedno potekala na ozemljih, kjer imajo kontrolo uporniki (Jenkins 2013).

Svobodna sirska vojska trenutno kontrolira približno 50.000 bojnikov, to je približno polovica vseh upornikov v državi. Njihova vojaška kampanja temelji na vsesplošnih gverilskih taktikah, vendar ima organizacija zelo slabo koordinacijo med svojimi enotami. Rezultat tega je, da so napadi nekoordinirani in nimajo takšnega učinka, kot bi to bilo

potrebno za zmago. Ruska in iranska podpora režimu je omogočila, da so režimske sile pridobile premoč nad uporniškimi skupinam; prepiri med uporniki pa, da je koordinacija čedalje slabša (Jenkins 2013).

Že v septembru leta 2013 je moč Sirske nacionalne koalicije začela pojemati. V tem času se je 11 islamističnih uporniških skupin odcepilo, vključno s skupino Jabhat al-Nushra, ki je bila tesno povezana z al-Qaeda. Al-Nushra. Tri manj radikalne islamistične skupine so tako septembra uradno napovedale odcepitev od Sirske nacionalne koalicije in pozvale k združenemu islamskemu boju proti režimu. Oktobra istega leta se je več manjših skupin odcepilo od koalicije (Roggio 2013).

Zaradi svoje razdrobljenosti uporniškimi skupinam ni uspelo tvoriti enotne vlade na območjih, ki so pod njihovim nadzorom. Četudi med uporniškimi skupinam vlada neenotnost, so nekatere skupine uspele organizirati lokalne vlade. Glavna problematika zakaj uporniške skupine ne pridejo do konsenza, je težnja nekaterih skupin po sekularizaciji, medtem ko bolj radikalne islamske skupine težijo k ustanovitvi vladavine, kjer bi vladalo šeriatsko pravo (Jenkins 2013).

4.5 Druge uporniške skupine

Poleg Sirske svobodne vojske je v konfliktu dejavna tudi Islamska fronta (The Islamic front), ki je prvotno bila znana pod imenom Sirska islamska fronta (ang. The Syrian islamic Front). Ta akter v konfliktu povezuje mnogo manjših skupin vključno z vojsko islama (ang. Army of Islam), Ahrar al-Sham, Suqour al-Sham, Liwa al-Tawhid, Liwa al-Haq in Ansar al-Sham. Te skupine je mogoče opisati kot salafiste, to pomeni, da verjamejo v dobesedno interpretacijo Korana, zavračajo zahodnjaško mišljenje, ki človeka postavi pred boga, in podpirajo striktno uvedbo islamskega prava znanega tudi pod imenom šeriatsko pravo (Jenkins 2013).

Salafisti vidijo padec Asadove vlade kot priložnost za ustanovitev države po islamskem pravu. Znotraj salafističnih skupin so prisotne tudi takšne skupine, ki ne podpirajo koncepta nasilnega jihada. Čeprav večina salafističnih skupin verjame v nasilni prevzem vlade, vseh ni mogoče opisati s terminom jihadist, ker nekatere skupine ne podpirajo al-Kaidino ideologijo globalnega jihada proti nevernikom. Islamska fronta se želi diferencirati od skupin, ki so povezane z al-Qaeda, saj želijo ohraniti nekaj legitimnosti v mednarodni skupnosti. Poredkoma Islamska fronta sodeluje tudi z jihadist, kar je privedlo do tega, da se Islamsko fronto označuje kot zmernega akterja. Znotraj salafističnih skupin lahko najdemo zelo širok spekter različnih ideologij, kar jih razlikuje od Svobodne sirijske vojske (Jenkins 2013).

Nekatere ocene trdijo, da ima Islamska fronta 100.000 borcev, vendar je ta številka po vseh verjetnosti pretirana (Kayed 2012). Bolj realna ocena je 45.000 borcev (BBC News 2013b, 22. november), vendar pa je res, da je tekom konflikta veliko upornikov prestopilo k islamistom, ker imajo dovolj denarnih in drugih sredstev za vodenje uspešnega boja. Poleg tega je zelo privlačno tudi dejstvo, da je Islamska fronta zelo odločna v svojih dejanjih, kar še dodatno pripomore k novačenju novih rekrutov (Jenkins 2013).

4.6 Jihadisti

Jihadisti imajo v sirskega konflikta zelo veliko vlogo. Skozi konflikt se je izkazalo, da imajo skrajne islamske skupine vedno večjo vlogo pri odporu. To potrjuje tudi dejstvo, da so vladne sile vložile veliko napora pri ustvarjanju propagande proti tem skupinam. Situacija v Siriji trenutno predstavlja zelo ugodno pozicijo za al-Kaido, saj trenutni kaos omogoča ustanovitev novih oporišč in novačenje rekrutov. Bolj dolgo, ko se bo konflikt odvijal, več strahu lahko al-Kaida razširi za utrditev njihovega vpliva v regiji, prav tako pa je iz regije možno izvajati teroristične napade na Zahodu (Jenkins 2013).

Trenutna situacija v Siriji je zelo kaotična, zato je zelo težko oceniti, kakšen pomen imajo te skupine v odporu. Trenutno se zdi, da predstavljajo skrajne islamske skupine najbolj učinkovite borce v boju proti režimu. Razlogi za to so v dejstvu, da prejemajo skrajne islamske skupine konstantno podporo od različnih regionalnih akterjev, medtem ko bolj zmernе skupine lahko računajo samo na sporadično podporo od Zahoda. Poleg tega je ideologija skrajnejšev pritegnila pomoč nekaterih drugih akterjev v regiji. V konfliktu je prišlo celo tako daleč, da so se začele nekatere manj skrajne skupine pretvarjati, da so islamski skrajnejši samo zato, da lahko pridobivajo sredstva od nekaterih podpornikov. Zalivske države danes predstavljajo glavnega sponzorja skrajnejšev (Jenkins 2013).

V konfliktu sta dominantni predvsem dve skupini, ki sta v preteklosti bili povezani z al-Kaido. Jabhat al-Nusrah in ISIS. Jabhat al-Nushrah se je začela organizirati v letu 2011. Zaradi svojega izrednega poguma in hudodelstev v konfliktu je skupina začela hitro privabljati finančno podporo in rekrute iz regije. Skupina je danes tako ena izmed najbolj uspešnih uporniških skupin, ki štejejo približno 5000 do 6000 mož. Skupino so ZDA označile za teroristično organizacijo. ISIS (znan tudi pod imenom ISIL, ISIS, IS), pa je inkarnacija al-Kaide v Iraku, ki se je začela ustanavljati po ameriški intervenciji leta 2003. Ko so ZDA zapustile Irak, je skupina nadaljevala s svojo teroristično kampanjo, kar je navsezadnje privedlo tudi do razširjenosti skupine na ozemlje Sirije. ISIS je znan tudi pod imenom Islamska

država Iraka in al-Shama (ang. Islamic State of Iraq and al-Sham). Al-Sham v arabščini pomeni sever, ki odseva perspektive prvotnih muslimanskih osvajalcev iz Arabskega polotoka na jugu (Jenkins 2013).

Aprila leta 2013 je prišlo do poizkusa združitve ISIS-a in al-Nusrah fronte, saj je vodstvo ISISa trdilo, da je al-Nusrah bila ustanovljena in financirana s strani ISISa. Ta izjava je bila strogo zanikana s strani voditelja al-Nusrah, fronte al-Zawahirija. Fronta je prisegla zvestobo al-Kaidi, tako je al-Nusrah ostala samostojna teroristična organizacija, hkrati pa je izjavila, da mora ISIS ostati na ozemlju Iraka. Tudi al-Kaida je bila na strani fronte. Navsezadnje je podpiranje fronte povzročilo, da je ISIS zavrnil al-Nusrah fronto kot edinega akterja na ozemlju Sirije in nestrinjanje med obema skupinama se je povečalo (Jenkins 2013).

Obe skupini uporabljata terorizem kot eno izmed glavnih metod za doseganje ciljev. To, da sta skupini sprti, je morda indikator za to, da se skupini ne moreta dogovoriti o načinu izvajanja terorizma. Poleg tega, Islamska država uporablja metode izsiljevanja in podkupovanja ter kriminala, še posebej v zvezi z nafto v Siriji (Malas in Abi Habib 2014; Vice News 2014, 26. december). ISIL zagovarja zelo nasilne metode, ki se nekontrolirano širijo po medijih in spletnih socialnih omrežjih, medtem ko se al-Nusrah zavzema za podporo lokalne populacije. Trenutno stanje podpira dejstvo, da bolj pomembno za obe skupini pridobiti kontrolo nad ozemlju v severni Siriji, kot pa zrušiti Asada. Obe skupini se vedeta kot tipična gverila, saj omogočata izgradnjo pravosodnega sistema in šolstva, hkrati pa lokalnemu prebivalstvu omogočata socialno podporo, to so zarodki državne uprave. Poleg vseh naštetih programov, obe skupini izvajata tudi močno indoktrinacijo prebivalstva (Vice News 2014, 26. december).

Torej, kako pomembni so sploh jihadisti za upor. Septembra leta 2013 je državni sekretar John Kerry izjavil, da skupini nimata večjega pomena za upor v Siriji, saj predstavljata samo od 15 do 25 % celotnih uporniških sil (Hosenball in Steward 2013). Od trditve so minila 3 leta in izjava ni več aktualna. Obe skupini danes predstavljata glavno bojno konico odpora, saj so bojavniki skrajnih skupin močno motivirani in v svojih dejanjih celo fanatični. Septembra 2013 je bila izdelana študija organizacije Janes, ki predvideva, da je v Siriji približno 10.000 jihadistov (Jane's v Jenkins 2013, 10). Ta številka zajema tudi tuje borce in skupine, ki so povezane z al-Kaido. Prav tako študija ocenjuje, da je na območju med 30.000 in 35.000 potencialnih islamistov, ki delijo vsaj del ideologije jihadistov. Ti potencialni bojavniki so za zdaj osredotočeni na državljansko vojno v Siriji, globalna agenda al-Kaide pa je trenutno neaktualna. Če seštejemo številke, lahko vidimo, da je vsota borcev približno polovica vseh

upornikov v Siriji. Študija tudi navaja, da je na območju prisotnih 30.000 zmernih islamistov, kar pomeni, da se samo 25.000 upornikov zavzema za sekularizacijo države (Lister v Jenkins 2013, 11). Divergenca med izjavo in podatkom organizacije Janes, je indikator za to, kako različne so klasifikacije, kdo je jihadist in kdo ne. To razlikovanje doda še samo en sloj kompleksnosti za razumevanje celotne situacije.

4.6 Kurdi

Večino kurdskega prebivalstva v Siriji se nahaja v severu države, blizu meji s Turčijo. Kurdi v Siriji so se od začetka spopadov v Siriji leta 2011 organizirali v tri samostojne kantone, ki imajo svojo administracijo (BBC News 2016b, 14. marec). Kantoni so sprva bili obkoljeni, vendar je zaradi uspešnih vojaških kampanj Kurdom uspelo Islamsko državo odstraniti iz svojega ozemlja. Trenutno sta aktivni dve kurdski skupini. Prva je Kurdska demokratska zvezna stranka (*ang. The Kurdish Democratic Union Party*)⁴, druga pa se imenuje Ljudske obrambne enote (*ang. Peoples Protection Units*)⁵. Obe skupini sta se razlivi po letu 2011, ko so se začeli spopadi in predstavljata radikalno spremembo za Kurde. Pred spopadom so bili Kurdi na severu Sirije močno zatirani, saj je vlada zanikala njihove zahteve in pravice (ARK 2016).

Trenutno razmerje med Kurdsko demokratsko stranko in vlado temelji na začasnem premirju, ki ima prednosti za obe strani. Poleg tega, pa je celotno razmerje konsolidirano zaradi skupnega boja proti Islamski državi. Asadov režim trenutno nima sredstev, da bi lahko rešil problematiko Kurdov in islamskih skrajnežev hkrati, zato je režim uporabil spretno diplomacijo za reševanje problematike. Takoj po začetku konflikta je režim nemudoma ponudil državljanstvo Kurdom na severu Sirije, prav tako pa je odpoklical vse svoje enote na kurdskih ozemljih, kar je pripeljalo do tega, da so za varnost kurdskega prebivalstva začele skrbeti Ljudske obrambne enote. Kurdsko vodstvo se trudi utrditi vpliv nad svojim ozemljem, saj upa, da bodo Kurdi po koncu vojne v Siriji lahko dobili nekaj vpliva v državi z lokalnimi administrativnimi območji (ARK 2016).

Odnosi Kurdov z opozicijskimi silami temeljijo na ideološki usmerjenosti uporniških skupin in odnosih z mednarodnimi akterji. Kurdi so zaradi svoje geostrateške pozicije in svoje ideologije postali pomemben zaveznik Združenih držav Amerike, ki Kurde zalagajo z vojaškimi sredstvi. Zaradi teh dejstev je YPG sodeloval v skupnih operacijah z arabsko

⁴ Skupina je znana tudi pod kratico PKK.

⁵ Skupina je znana tudi pod kratico YPG.

Svobodno sirijsko vojsko, ki jo podpira Zahod. Prav tako je YPG ohranil dobre odnose z arabskimi skupinami v severozahodnem Alepu, kjer so Kurdske vasi razpršene med arabskimi vasmi. YPGjevi odnosi z islamskimi jihadističnimi skupinami so trenutno napeti, občasno prihaja tudi do spopadov. Te napetosti izhajajo iz dejstev, da je YPG pripravljena sprejeti pomoč iz Zahoda zaradi pokroviteljstva Turčije do arabskih skupin; zaznavanja, da je Kurdska populacija počasi začela opuščati svojo prakso islama; in zaradi strahu pred prevzemom teritorija Islamske države. Ti isti pomisleki so jedro spora med Islamsko državo in Kurdi (ARK 2016).

Napetosti med arabskim in kurdskim prebivalstvom so se povečale, ko so Kurdske sile začele biti boj proti Islamski državi. Prišlo je do obtožb, da so Kurdske sile med svojo ofenzivo prisilno razseljevale arabsko prebivalstvo in uničevale njihove domove. Ta dejanja so v miselnost arabskega prebivalstva zasejale dejstvo, da so Kurdi grožnja za njihov obstoj (Al Jazeera 2016, 20. januar). Kurdi se danes še vedno borijo za regionalno avtonomijo in ne za neodvisno naselbino. Zdi se, da Kurdi s svojimi idejami o sekularizaciji in demokraciji želijo pridobiti mednarodno podporo za večjo avtonomijo v post konfliktni Siriji (ARK 2016).

4.7 ZDA

Združene države Amerike so bile ena od prvih držav, ki so zahtevale odstop Basharja al-Asada, po nastopu hudih protestov zaradi Arabske pomladi v regiji (Hersh 2011). Demonstracije so predstavljale unikatno priložnost, kako odstraniti simpatizerje Irana v regiji, prav tako pa bi padec Asadove vlade pomenil manjši vpliv Rusije na Bližnji vzhod in Mediteran. Ko se je sirski režim odzval s hudim nasiljem, so bile ZDA pod velikim pritiskom Turčije in arabskih zaveznikov, ki so zahtevali, da ZDA intervenirajo v konfliktu, tako kot so to storile v Libiji (ARK 2016).

ZDA so zelo previdne s svojo podporo upornikom, saj je v opoziciji prevladovalo nestrinjanje med posameznimi skupinami, prav tako pa ni bilo razvidno, koliko vpliva te skupine sploh imajo v državi. Omenjeni problemi so bili razlog, da je pomoč ZDA upornikom v konfliktu bila zelo sporadična. Odločitve ZDA so temeljile tudi na izkušnjah iz Iraka, kjer je celotna država padla v kaos po intervenciji ZDA (Friedersdorf 2014). Prenagli padec režima in prevzem vlade nepovezanih uporniških skupin, bi lahko privedel do podobne situacije kot v Iraku in do nenadzorovanega širjenja nekonvencionalnega orožja, katerega je v Siriji obilno (ARK 2016).

Čeprav so ZDA v konfliktu pomagale uporniškim skupinam na aktiven in pasiven način, so zelo previdne s podporo visoke vojaške tehnologije. Največji strah Američanov je, da bi visoka vojaška tehnologija padla v roke islamskih skrajnežev, kateri bi tehnologijo lahko uporabili proti ZDA in njihovim zaveznikom. ZDA so trenutno zelo previdne s svojimi dejanji v Siriji (Friedersdorf 2014). Združene države Amerike se zavedajo, da bi prehitel padec režima privedel do še večjega kaosa, kot je trenutno (ARK 2016).

Ekstremistične skupine, skupaj z sirijsko opozicijo predstavljajo tudi velik dejavnik, zakaj so ZDA v svojih aktih tako pasivne. Washington se zaveda, da imajo sirski uporniki trenutno veliko naklonjenost do islamskih skrajnežev, saj sami nimajo dovolj moči, da bi lahko zamenjali Asadovo vlado. To stališče je postalo še bolj utrjeno, ko se je Islamska država razširila na območje Sirije in zahodnega Iraka. Situacija je zahtevala, da ZDA ustvarijo koalicijo, ki je na direkten način z letalskimi napadi vplivala na potek vojne v Siriji. Prav tako pa so Američani začeli podpirati lokalne skupine, ki niso naklonjene islamskim skrajnežem in so se pripravljene boriti proti Asadovemu režimu. To dejanje je povzročilo velike probleme s Turčijo in zalivskimi državami, ki niso odobravale takšne strategije. Trenutno stanje med ZDA in njihovimi zavezniki je napeto in kompleksno, še dodaten problem pa predstavlja Iran, s katerim ima ZDA zelo kompleksno zgodovino (ARK 2016).

4.8 Saudska Arabija

Rijad je uporabil številne metode za doseganje svojih ambicij kot voditelj Sunitskega arabskega prebivalstva, za odpravo varnostnih tveganj, ki utegnejo destabilizirati monarhijo in za ustvarjanje vpliva v regiji, ki jo smatra za svoje območje vpliva. Saudska Arabija se je v zadnjem desetletju borila predvsem proti Iranskemu vplivu v regiji in Muslimanski bratovščini, ki predstavlja alternativo vahabitskemu Islamu (ARK 2016).

Od leta 2011 je Saudska Arabija oster nasprotnik Asadovega režima. Z diplomacijo Saudska Arabija izraža svoje nestrinjanje do novih islamističnih skupin v regiji in Iranu. Padec Asada za Saudsko Arabijo predstavlja temelj za zmanjšanje Iranskega vpliva v regiji, saj bi zaradi teritorialne razdrobljenosti šiitskega prebivalstva lažje vplivala na regijo (Obaid 2016). Trenutno »Šiitski polmeseč«, ki je lojalen Iranu in se razteza skoti Irak in Sirijo do Libanona, predstavlja veliko prepreko za vpliv v regiji. Leta 2008 je Saudska Arabija poskušala izboljšati odnose s Asadovim režimom, s ciljem ustvariti nestrinjanje med Sirijo in Iranom. Ob izbruhu revolucije pa je Saudska Arabija spremenila svoje načrte. Revolucija je bila popolna priložnost za odstranitev Asadovega režima s spretno uporabo diplomatske, finančne

in vojaške podpore upornikom, hkrati pa je poskušala spodkopati vpliv Muslimanske bratovščine v okviru večjega opozicijskega gibanja. Zunanja politika Saudske Arabije se ne sklada s turško in katarsko, zato je zlorabila nekatere skupne akcije med državami v svoj prid. Saudska Arabija je bila uspešna pri spodbujanju zunanje politike Katarja od leta 2013 naprej, vendar pa je v nekaterih primerih sodelovala s Turčijo (Saudska Arabija smatra Turčijo kot največjega konkurenta v regiji) pri podpiranju določenih uporniških gibanj (ARK 2016).

Saudska Arabija predstavlja eno izmed glavnih nasprotnic Islamske države. Ker se je Islamska država razširila tudi na obmejna ozemlja Saudske Arabije, je ta v mednarodni skupnosti sklicala boj proti njej (Payne 2015). Ambicije Islamske države se raztezajo tudi na ozemlje Saudske Arabije, kjer želijo odstraniti trenutni režim in razširiti kalifat na Arabski polotok. Saudska Arabija je bila velik akter pri letalskem bombardiranju Islamske države, vendar se je to spremenilo leta 2015, ko so bojovníki Islamske države zajeli in usmrtili jordanskega pilota, ki je bil del koalicijskih sil Saudske Arabije (ARK 2016).

4.9 Turčija

Turčija je država, ki je sirijsko državljansko vojno izkusila najbolj neposredno. Južna meja Turčije s Sirijo se razteza več kot 800 km, zato je konflikt močno vplival na južne dele Turčije. Turčija je zelo previdna pri vmešavanju v konflikt, zato tudi ne podpira sirskih opozicijskih akterjev. Od leta 2004 naprej je Turčija močno izboljšala odnose s Sirijo, kljub temu, pa je po začetku demonstracij leta 2011 Asadu svetovala naj ugotovi zahteve protestnikov in omogoči tranzicijo vladavine. Neupoštevanje turškega nasveta je naposled privedlo do tega, da je Turčija sprejela bolj aktivno politiko pri boju proti režimu (ARK 2016).

Vse od ustanovitve Stranke za pravico in razvoj (*ang. Justice and Development Party*), je stranka poskušala ponovno vzpostaviti in konsolidirati odnose z državami bivšega Otomanskega cesarstva. Cilj stranke je bil pridobiti vpliv in se preoblikovati v centralno politično silo Turčije ter vzpostaviti ekonomske dogovore (Fitzherbert 2015). Vstaja leta 2011 je za stranko predstavljala ugodno situacijo, v kateri je bilo mogoče skovati trdne vezi z isto razmišljajočimi političnimi skupinami (predvsem z Muslimansko bratovščino) in pridobiti vpliv v regiji (ARK 2016).

Gonilna sila za turško strategijo v Siriji je bila vodilna vloga v regiji in bolj konsolidirano okolje s svojimi sosedi. Turčija se je pogosto v mednarodni skupnosti izdajala kot dobro alternativo regionalne hegemonije Saudske Arabije in Irana. Turško-sirski odnosi se od

revolucije naprej odražajo v nestrinjanjih in tekmi za regionalnega voditelja sunitskega prebivalstva (ARK 2016).

Zaradi sirske državljanske vojne, se je Turčija večkrat znašla v nelagodni situaciji z Rusijo, Iranom in Kitajsko. Ekonomski in energetski premisleki so turško sposobnost za samostojno posredovanje močno zaznamovali. Medtem ko so ZDA in Saudska Arabija poskušale zmanjšati ruski in iranski vpliv v regiji, si Turčija tega ne more dovoliti zaradi močnih ekonomskih vezi z omenjenimi državami. Močne ekonomske in varnostne vezi z Kitajsko, Rusijo in Iranom so verjetno razlog, zakaj Turčija zavzema bolj zmerno politiko do sirske državljanske vojne (ARK 2016).

Tudi varnostna tveganja, ki izvirajo iz Sirije so pomembna za pozicijo Turčije, ki se je morala v konfliktu soočiti z mnogimi, včasih tudi kontradiktornimi varnostnimi tveganji, ki izhajajo iz Sirije. Zaradi izbruhov nasilja leta 2011 se je Turčija znašla v centru migrantske krize, ki bi lahko povzročila destabilizacijo celotne države. Poleg tega predstavlja morebitni kolaps Sirije velik varnostni problem Turčije zaradi kurdskih teženj po samostojni državi na severu Sirije. Vse odkar sta na severu Sirije prevzeli oblast PKK in PYD, se Turčija trudi omejiti vpliv Kurdov na Turčijo (ARK 2016).

V zadnjem času velik problem predstavlja tudi Islamska država, ki se širi in ogroža turške interese v Siriji in Iraku. Kritiki Turčiji očitajo, da ni obravnavala grožnjo Islamske države dovolj resno, poleg tega pa sta slaba mejna politika in neaktivnost Turčije omogočili, da se je Islamska država lahko prosto razširila na tako široko območje. Razlog za pasivnost Turčije morda leži v izjemni sovražnosti Islamske države do Kurdov, vendar pa se je položaj Turčije do nje močno spremenil, še posebej po njenih terorističnih napadih v Ankari in ciljni propagandi proti režimu v Turčiji. Sprememba turškega položaja do Islamske države se kaže v tem, da Turčija omogoča bombardiranja Islamske države iz svojih letališč (ARK 2016).

4.10 Jordanija

Jordanija je bila zelo zmerna do problematike v Siriji, v veliki meri zaradi težnje po stabilni regiji in zagotovitvi preživetja kraljevine. Unikatna geostrateška lega Jordanije hipotetično omogoča državi, da ima odločilno vlogo pri poteku vojaškega spopada. Jordansko ozemlje sega globoko v Sirijo, kar pomeni, da je najbližja točka Jordanije oddaljena samo 120 km od Damaska. Jordanija generalno podpira opozicijske sile v Siriji, vendar zaradi strahu pred prelitjem konflikta na svoje in vpliva svojih zaveznikov ozemlje zavzema bolj konservativno pozicijo. Kljub temu, da Jordanija predstavlja glavno pot za transport orožja in drugih pomoči

iz zalivskih držav, se zavzema za politično rešitev situacije. Zaradi svoje omejene zmožnosti za direktno posredovanje se Jordanija fokusira na podpiranje politik svojih bolj vplivnih zaveznic, še posebej ZDA in Saudske Arabije. V zameno za podpiranje politik in omogočanja transporta pomoči je Jordanija prejela vojaško in finančno pomoč za zavarovanje svojih mej in konsolidacijo monarhije. Poleg tega je Jordanija zaradi kooperacije pomemben akter pri tvorjenju koalicije proti Asadu (ARK 2016).

Jordanski strah pred prelivom konflikta v državo izhaja predvsem iz povečanega števila beguncev in vpliva islamističnih ter salafističnih skupin znotraj svojega teritorija. Čeprav Jordanija še vedno podpira uporniške skupine v Siriji, ima bolj zadržano držo do večino vprašanj, saj se boji, da bi lahko bolj odločne akcije pripeljale do retaliacije sirskega režima proti Jordaniji, kar bi lahko povzročilo destabilizacijo kraljevine. Težnja po obrambi pred temi tveganji, je Jordanijo prisilila v zelo strogo obmejno politiko, ki onemogoča pritok beguncev, islamističnih skupin in salafistov. Poleg tega Jordanija teži k večjemu vplivu v južnem delu Sirije, zaradi zmanjšanja možnosti vplivanja omenjenih skupin na državo. Jordanija je tako oblikovala politike, ki izboljšujejo življenjske pogoje v južnem delu Sirije in zmanjšujejo potencialno grožnjo, ki lahko nastane zaradi razpada Sirije (ARK 2016).

5 Propaganda

Propaganda predstavlja eno izmed glavnih elementov hibridne vojne, zato bom v tem poglavju obdelal, kako akterji v sirskega konflikta izvajajo propagando. Zaradi napredka v informacijski tehnologiji se družba danes povezuje vse bolj horizontalno, kar predstavlja probleme za vertikalno ustrojene vertikalne organizacije, ki so značilne tudi za državo. Svete (Scharre v Svete 2016, 107) na podlagi Scharrejevega dela *Trends in Hybrid and Irregular Warfare* opozori, da sta danes ključna dva trenda: demokratizacija informacij in demokratizacija uničevanja/destrukcije. Demokratizacija se nanaša na vsesplošno dostopnost do socialnih spletnih omrežij in informacijske tehnologije med državo in posameznikom. Zaradi omenjenega fenomena se je vzpostavil poseben odnos med državo in nedržavnimi skupinami, katere lahko zaradi nove tehnologije pridobivajo ali zlorablajo svojo moč. Države na drugi strani, pa so podcenjevale novo tehnologijo. Velike količine informacij so zlasti na Zahodu pomagale razviti vrednote, demokracijo, odprtost, transparentnost, svobodo govora in izražanja. To je izredno okrepilo moč posameznika. Če je na eni strani sodobna informacijska tehnologija omogočila večjo transparentnost podatkov in moč posameznika, pa demokratizacija destrukcije omogoča večji

dostop do ubojnih sredstev tudi za nedržavne akterje. Tako na primer komercialne tehnologije vplivajo na razvoj raznih obojnih sredstev in druge tehnologije. Svete tako trdi, da se demokratizacija destrukcije nanaša na »proliferacijo tako ubojnih sredstev/ tehnologij, kot tudi akterjev« (Svete 2016, 108). V okviru diplomskega dela, se bom osredotočil na demokratizacijo informacij, ki mi bo omogočila razumeti, zakaj so vplivi propagande tako izraziti, še posebej v okviru koncepta hibridne vojne, ki informacije izrablja do skrajnosti.

5.1 Propaganda Islamske države

Medijski napor Islamske države predstavlja sestavni del napora za uresničitev svojih interesov, in ni manj pomemben kot na primer vojaški ali upravni del prizadevanj. ISIS ima izjemno učinkovit propagandni stroj, ki proizvaja impresivne količine medijskih materialov (The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center 2014). ISIS razširja propagando zelo organizirano in profesionalno, sprva centralno propagandno telo posreduje navodila do svojih tako imenovanih podružnic, ki izvajajo različne naloge. Med najpomembnejše sodijo institut al-Furqan, al-I' tisam, al-Hayat medijski center in Ajnad medijska fundacija.

al-Furqan je najstarejši medijski oddelek islamske države, ki proizvaja propagandni material. Omenjen oddelek je sprva deloval kot propagandni stroj Islamske države v Iraku in deluje vse od leta 2006. al-I'tisam je filmska produkcijska enota s sedežem v Siriji in je odgovorna za večino propagandnega materiala, visoke proizvodne vrednosti. al-Hayat pa je zadolžen za razširjanje propagandnega materiala (Atwan 2015). al-Hayat Media Center je relativno nov in je usmerjen predvsem na Zahodno občinstvo. Ustanovljen je bil leta 2014, s sedežem v Siriji in Iraku (več manjših medijskih pisarn je pod njegovim okriljem) in je odgovoren za nekatere najbolj strokovno skovane propagande. Omenjena podružnica je odgovorna vključno za spletno revijo Dabiq in časopisa Islamic State News in Islamic State Report (Atwan 2015). Proizvaja in distribuira veliko propagandnega materiala, vključno z video posnetki. Ajnad Media Foundation po drugi strani, pa je specializiran za oddajanje džihadističnih pesmi in islamske vokalne glasbe (The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center 2014). Fursan al-Balagh, pa je jihadistična medijska skupina za prevajanje. Poleg tega ima vsaka provinca Islamske države svoj medij, ki se osredotoča na lokalne novice (Barrett 2014).

Islamska država nadzoruje vojsko anonimnih piscev, blogerjev in raziskovalcev, ki spremljajo svetovne medije, zlasti socialne medije. Anonimni pisci so zelo široko razširjeni in so najbolj prisotni na območjih Zalivskih držav ter severne Afrike. Ti anonimni pisci tweetajo povezave propagande, ki so nato še dodatno razširjene po svetovnem spletu. Vodja medijskega oddelka je Ahmed Abousamra, ki je, preden je prestopil k Islamski državi, zaključil izobrazbo iz informacijske tehnologije. Pod njegovim vodstvom so al-Hayat, Furkan in al-I'tisam. Te organizacije imajo zaposlene s polnim delovnim časom, ki delajo izključno za namene propagande. Islamska država zaposluje poklicne novinarje, filmskih ustvarjalce, fotografe in urednike, ki uporabljajo najmodernejšo tehnologijo in usposobljene zaposlene (Atwan 2015). Tiskovni predstavnik Islamske države je Abu Mohamed al Adnani (Barrett 2014).

Medijski oddelki islamske države so visoko kvalitetni in produktivni, ustvarjajo široko paleto medijskega materiala. Propaganda je predvsem namenjena za pridobitev potencialnih rekrutov, zbiranje denarja in izboljšanje ogleda organizacije. Poleg tega pa je propaganda namenjena širjenju strahu med svojimi sovražniki. Al-Hayat Media center je ključnega pomena. Deluje kot večjezični kanal za rekrutacijo in ponuja veliko izbiro medijskega materiala s ciljem pritegniti potencialne tuje rekrute. Al-Hayat zagotavlja tudi angleške podnapise za video posnetke iz drugih islamskih državnih kanalov, kot sta al-I'tisam in Furkan (Barrett 2014).

Dejstvo, ki ga je potrebno še dodatno izpostaviti in odraža duh časa, v katerem smo se znašli zaradi kompleksnih varnostnih groženj, je kako Islamska država prevzema odgovornost za teroristične napade po svetu. Samo v Franciji so bili od začetka leta 2015 do junija 2016 izvedeni trije večji teroristični napadi, ki niso šokirali samo francoske javnosti, ampak celoten svet. Charlie Hebdo je bil prvi odmeven primer terorističnega napada, za katerega si Islamska država pripisuje zasluge. Drugi odmeven napad je bil novembra 2015, ko so teroristi v Parizu pobili več kot 130 ljudi, okoli 100 pa je bilo ranjenih (BBC News 2015, 9. december); in seveda napad v Nici, ki je zahteval več kot 84 življenj. Skupno vsem napadom je, da Islamska država, ne glede na to, ali je za napad dejansko odgovorna, takoj prevzame odgovornost za napad. Primer Nice še posebej izstopa, saj odgovorne institucije niso mogle odkriti povezave med napadalcem in Islamsko državo, pa vendarle si zasluge lasti Islamska država (Vulliamy 2016). Primer seveda ni izoliran, kajti podobni primeri, kjer si Islamska država lasti zasluge so pogosti. Tako lahko izpostavimo še nedaven primer iz Teksasa, kjer sta dva oborožena moška napadla tekmovanje v risanju Mohameda. Podobni primeri prihajajo tudi iz Kanade in nekaterih evropskih držav, kjer ti. »osamljeni volkovi« izvajajo teroristične napade, Islamska

država pa si lasti zasluge, brez da bi sploh imela stike z napadalci (Bever in Murphy 2015). Zdi se, da Islamska država, tako kot je bilo omenjeno že prej, dogodke zlorablja za samo promocijo. Sodobna informacijska tehnologija kot je internet, računalniki in moderne digitalne kamere Islamski državi omogočajo, da skoraj simultano z napadi prevzema odgovornost zanje, kar posledično poveča njen ugled, moč in potencial za novačenje novih rekrutov.

5.2 Propaganda Rusije in Zahoda

Ruska federacija ima zelo poseben način uporabe propagande, saj širijo posnetke in informacije skoraj simultano z vojaškimi operacijami. Rusi razumejo, da tisti, ki obvladuje informacije, obvladuje situacijo. Dejstvo, ki ga je vredno izpostaviti, je, kako Kremlin oddaja svojo kampanjo v Siriji. Podobno kot Islamska država, tudi Ruska federacija ustvarja videoposnetke visoke kvalitete raketnih napadov, animirano grafiko, slike s terena in širi podatke na družbenih omrežjih, kot sta Twitter in Facebook, široko pa je tudi znano, da Russia Today, deluje kot njen medijski propagandni stroj. Kremlin je praktično skopiral ameriško doktrino informacijske vojne 21. stoletja (Eckel 2015). Putin izkorišča priložnost za dokazovanje ruske tehnične in vojaške sposobnosti, saj so rakete izstreljene iz približno 1500 km oddaljenega Kaspijskega morja. Poleg tega, pa v nasprotju z Zahodom, posnetke uporablja v političnem kontekstu (Eckel 2015).

Rusi propagando uporabljajo predvsem zato, da zmedejo sovražnika in ustvarijo strateško prednost pred nasprotniki. Takšno strategijo je Sovjetska zveza uporabljala že v času hladne vojne, in dejstvo, da je Putin bil takrat častnik v KGB-ju, pomeni, da je danes Ruska federacija posodobila svoje stare metode v duhu 21. stoletja. Rusi so mojstri hibridne vojne, ki se dobro zavedajo vloge informacijske tehnologije na potek konflikta. Hibridni pristop je vzet iz določene šibkosti akterja, ki ga poskuša spremeniti v prednost. Informacijska moč deluje izrecno za doseganja nepredvidljivosti in zmede, kar omogoči akterju, da učinkovito uporabi tiste resurse, ki jih ima na razpolago (Eckel 2015).

Zahodna propaganda, v nasprotju z rusko nima tako tesnih stikov z državo, ampak je neodvisna. Na zahodu so prisotni predvsem mediji, ki so po svoji naravi svobodni. Nekatere medijske hiše, kot so BBC, New York Times, The Guardian in druge, konstantno spremljajo situacijo v Siriji in širijo članke po spletu ali kako drugače. Francija in ZDA že več let podpirata upornike z orožjem in denarjem ter zavzemata močno držo proti Asadu. Tako je s pomočjo Turčije in Saudske Arabije na ozemlje Sirije vstopilo na tisoče tujih borcev, ki širijo

kaos in teror. Uradni mediji so ves čas konflikta navdušeno spodbujali propagando držav članic NATA, ki definirajo tako imenovane » zmerne uporniške skupine«. Zahod svoje medijske hiše izrablja predvsem za ustvarjanje legitimnosti poseganja v notranje zadeve Sirije. Medijske hiše poleg tega, da ustvarjajo javno mnenje, pomagajo pri upravičevanju financiranja uporniških skupin. Tako je nastal izraz zmerne uporniške skupine, ki se po svoji naravi ne razlikuje od navadnih upornikov. Izraz predstavlja upornike kot prijatelje Zahoda, ljudi, ki so pripravljeni spoštovati človekove pravice, sekularizacijo in demokracijo. Takšna predstavitev »zmernih upornikov« pomaga Zahodu pri financiranju in podpiranju uporniških skupin, ki bi se sicer zdele prebivalcem Zahoda zelo tuje (Morelli 2016).

5.3 Propaganda režima in upornikov

Sirski režim se je v konfliktu predvsem zanašal na silo za reševanje problemov, vendar je pred spotoma spoznal, da vojne brez propagande ne more dobiti. Med zaostrovanjem situacije v Homsu je sirski režim uporabljal svoje radijske postaje za širjenje pro-režimske propagande, ki povečuje Asada in njegovega sina kot voditelja za večnost. Morda bolj banalno vrsto propagande predstavljajo plakati, kape, majice in druge promocijske dobrine z vzorci Asadovega obraza. Televizijske hiše oddajajo posnetke, kjer je stanje predstavljeno kot mirno in normalno, podporniki režima pa na posnetkih prisegajo zvestobo Asadu, tudi če to pomeni smrt.

Režimska propaganda je izrecno v rokah režima, ki jo izrablja brez usmiljenja. Uradna retorika režima je sektaška, ki krivi Zahod in druge akterje za trenutno situacijo v Siriji. Takšno kruto dezinformiranje je lahko zelo učinkovito v državi, kjer so vsi mediji v njeni lasti. Poleg tega je režim v šoli predstavil učbenike, ki povečujejo Asada in predstavljajo Sirijo kot eno izmed najmočnejših sil na svetu. Slike Asada in njegove družine so prisotne na vseh ravneh družbe, to počasi ustvarja kult osebnosti. Prvi govor Asada po začetku upora predstavlja popoln primer za razumevanje moči propagande režima. Med govorom je iz množice bilo slišati krik, kjer je nek podpornik režima kričal » Arabski svet je premajhen zate, dragi vodja, moral bi vladati celotnemu svetu« (Nour 2011).

Sirski režim prav tako uporablja propagando za ustrahovanje. Tako je na primer na območje Aleppa odvrigel več tisoč plakatov, ki opisujejo grozno smrt v primeru sodelovanja z uporniki. Plakati so tako povzročili migracijo več tisočih prebivalcev, saj se bojijo, da bodo deležni

bombnih napadov režimskih sil in Rusije. Sirski režim tudi širi lažne informacije, ki napovedujejo skorajšnji konec vojne in predstavljajo nemoč upornikov (Independent 2016b, 13. februar).

Opozicijske sile režima imajo na voljo le omejene resurse, zato se to odraža tudi v propagandi. Uporniki so sicer na spletu objavili nekaj fotografij, ki delegitimizirajo propagando nekaterih drugih akterjev, vendar pri ustvarjanju svoje niso tako uspešni. Najbolj znan primer propagande je zagotovo parodija na video posnetke Islamske države, kjer ravno tako kot to počnejo Islamski skrajneži in uporniki, ujetnike postavijo v vrsto, vendar jih ne usmrtilo, ampak izpostavijo dejstvu, da se uporniki razlikujejo od Islamske države in da je Islam vera odpuščanja (Shiolach 2015). Uporniki se tako želijo v mednarodni skupnosti predstaviti kot zmerni muslimani, ki spoštujejo mednarodno pravo. Tako namreč lahko pridobijo več podpore od potencialnih mednarodnih investitorjev. Nasploh uporniki v konfliktu niso širili veliko propagande prek informacijske tehnologije. Morda je to dokaz, da uporniki izgubljajo boj proti režimu. Trenutna situacija v Siriji res priča o nadvladi Asadovih sil nad drugimi akterji.

Kot vidimo, se danes propaganda širi javno na družbenih omrežjih in ima pomembne implikacije za iztek konflikta na vseh straneh. Že v uvodu je omenjeno, da so gonilne sile za evolucijo vojne ideje in tehnologija, še zlasti je pri propagandi zelo pomembna tehnologija. Računalniki, internet in visoko kakovostne kamere so zares omogočili, da je danes propaganda vstopila v javno sfero.

6 Analiza akterjev in uporaba hibridnih metod vojskovanja

V nadaljevanju bom hibridne metode in nagnjenost k uporabi določenih metod prikazal še z diagrami (priloga A). Prvi diagram predstavlja akterje in njihovo nagnjenost k določenim metodam, ki so razdeljeni na pet skupin: zanemarljiva (1), nizka (2), srednja (3), visoka (4) in zelo visoka (5) uporaba hibridnih metod. Pri analizi bom uporabil modificirano shemo elementov hibridne vojne po Ciglerju (Cigler 2016, 84).

Združene države Amerike in Rusija obe uporabljata široko paleto metod, ki ustrezajo karakteristikam hibridne vojne (glej prilogo B). Oba akterja uporabljata diplomacijo, propagando, financiranje lokalnih akterjev in manjšin, konvencionalne in nekonvencionalne vojaške metode, ekonomsko bojevanje. Skratka, obe velesili uporabljata široko paleto metod, ki jih lahko označimo kot hibridne. ZDA predvsem izstopajo pri diplomaciji, podpori

opoziciji, z vojaškimi metodami, nasploh pri vse metodah, kjer je uporabljena informacija, in sankcijah ter blokadah. Rusija po drugi strani izstopa na področju subverzivnih metod, vojaških akcij, pri vseh metodah, kjer je uporabljena informacija in pri ekonomskih metodah ter podpiranju alavitskih enklav.

Regionalni akterji kot so Turčija, Saudska Arabija in Jordanija se predvsem zanašajo na diplomatske metode za reševanje krize (glej prilogo B). Zdi se, da se omenjene države zavzemajo predvsem za tako metodo reševanja krize, ker ne želijo pritegniti pozornosti oz. retaliacije Sirije. To seveda ne pomeni, da omenjene države ne uporabljajo subverzivne metode za podpiranje svojih interesov. Tako na primer Saudska Arabija podpira upornike finančno in vojaško, hkrati pa je odprta do sodelovanja pri letalskih bombardiranjih. Prav tako pa na mednarodni ravni spodbuja tvorjenje koalicije, ki bi lahko potencialno omejila vplive Muslimanske bratovščine in Islamske države. Tudi Turčija je zelo aktivna v mednarodni skupnosti, saj se predstavlja kot odgovoren akter v regiji. Turčija se močno zanaša na diplomatske poti, hkrati pa je pripravljena podpirati različne politične skupine, ki delijo podobno razmišljanje. Isto kot prej omenjeni državi želi Jordanija rešiti krizo z diplomacijo. Njihova strategija temelji predvsem na podpiranju svojih zaveznikov in s tem pridobivanju ugodnosti. Zdi se, da omenjene države ne uporabljajo tako široke palete hibridnih metod, pa vendar bi lahko rekli, da gre za omejeno obliko previdnega hibridnega vojskovanja.

Regionalni nedržavni akterji v regiji so Islamska država milice in Kurdi. Islamska država za doseganje svojih interesov uporablja metode nekonvencionalnega bojevanja, terorizma in zelo kvalitetne propagande (glej prilogo B.). Terorizem in propaganda sta predvsem usmerjeni proti Zahodu, katerih namen je ustvariti strah in dvigniti regeneracijski potencial organizacije. Milice ne uporabljajo veliko oblik hibridnega vojskovanja, zdi se, da gre pri milicah za kriminalne združbe, ki se predvsem fokusirajo na nasilje, konvencionalno bojevanje, izsiljevanje in kriminal. Zadnji nedržavni akter v tej skupini pa so Kurdi, ki se zanašajo na podporo iz mednarodne skupnosti in na konvencionalne vojaške metode. Poleg tega pa se zavedajo svojega delikatnega geostrateškega in socialnega položaja, zato tesno sodelujejo s političnimi strankami v Turčiji.

Režim in uporniki predstavljajo zadnjo skupino akterjev, za katere je značilna široka uporaba metod hibridnega vojskovanja (glej prilogo B.). Režim je že dokazal, da je pripravljen za zmago storiti vse, uporabljati konvencionalne in nekonvencionalne vojaške metode, zelo močno propagando, informacijsko bojevanje, tvorjenje zavezništva, financiranje in uporabo milic. Možno pa je tudi, da je režim posegel po prepovedanemu kemičnemu orožju prek milic,

tudi teroriziranje in etnično čiščenje nasprotnikov. Uporniki po drugi strani, pa so bolj omejeni v svojih metodah, saj jim primanjkljaj resursov tega ne dovoljuje. Uporniki se fokusirajo predvsem na uporabo nekonvencionalnih taktik bojevanja in nekaj propagande, vendar trenutno kaže, da v svojih naporih niso uspešni.

Akterji, ki izstopajo in se najbolj približujejo teoretičnemu okviru hibridnega vojskovanja, so ZDA, Rusija in sirski režim. Ti akterji uporabljajo širok spekter metod in najbolj povzemajo besede generala Breedlova, da so v hibridni vojni uporabljene » vse metode, ki jih država ima na razpolago« (Breedlov v Vandiver 2014, 1).

7 Sklep

Koncept vojne se je skozi zgodovino neprestano spreminjal in sirska vojna je trenutno popoln primer zadnje evolucijske stopnje tega fenomena. Morda lastnosti hibridne vojne še najbolje označi citat Kondrada Adenaura: »Vsi živimo pod istim nebom, pa nimamo istega horizonta.« (Abenauer). S citatom lahko označimo subverzivno naravo koncepta, ki ga morda na prvi pogled ni mogoče prepoznati, pa vendar lahko po opravljeni analizi trdimo, da so elementi hibridnega vojskovanja prisotni v Siriji.

Na začetku dela, sem si zastavil dve hipotezi, ki ju bom sedaj pojasnil. Hipotezi sta se glasili:

- *Sirski konflikt je hibriden zaradi svoje notranje razdeljenosti, geostrateškega pomena in uporabljene tehnologije.*
- *Sirski konflikt je hibriden zaradi uporabe sodobne informacijske tehnologije.*

V diplomski nalogi sem ugotovil, da sirski konflikt nedvomno vsebuje elemente hibridnega vojskovanja. Glede na definicijo hibridne vojne lahko ugotovimo, da se v Siriji uporabljajo metode, ki so značilne za hibridno vojskovanje. Tako je v konfliktu uporabljeno ekonomsko bojevanje, propaganda, prikrita podpora akterjem, konvencionalno in regularno bojevanje, kriminalne združbe, milice, podpiranje lokalnih, etničnih/socialnih nemirov, diplomacije in še bi lahko naštevali. Razlog zakaj je konflikt hibridne narave leži zagotovo v njegovi notranji razklanosti. Trenutna situacija v Siriji je zelo kompleksna in po opravljeni analizi konflikta, lahko trdim, da je konflikt v Siriji v resnici konflikt na štirih ravneh. Na mednarodni ravni gre za konflikt med svetovnimi velesilami, ki v Siriji vodijo tako imenovan »proxy war«.

Globalni akterji uporabljajo vsa sredstva, ki jih imajo na razpolago, da v konfliktu uveljavljajo svoje interese. Tako Rusija podpira režim s propagando, denarnimi in finančnimi sredstvi ter vojaškimi operacijami. Na drugi strani pa imamo ZDA, ki podpira upornike, vendar v bolj zadržani obliki. Druga stopnja se nanaša na regionalne akterje, kot so: Hezbolah, Islamska država in države v regiji, ki imajo ravno tako pomembne geostrateške interese in težnje po hegemoniji v regiji. Islamska država se bori za ustanovitev kalifata, po vzoru Šeriatskega prava, medtem ko drugi akterji na vso moč poskušajo omejiti te težnje. Na tretji ravni so prisotni uporniki in Asadove režimske sile. Prvi se borijo za padeč vlade in ustanovitev nove vlade, trenutni režim pa se bori za golo preživetje, z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago. Zadnje najnižje raven, pa bi lahko označili kot boj majhnih etničnih skupin za svoje interese. V to skupino spadajo etnične skupine kot so Kurdi in kriminalne skupine oz. milice, ki sodelujejo z režimskimi silami, vendar zaradi svojih lastnih ideoloških interesov.

Poleg tega, pa je iz analize konflikta razvidno tudi, da je geografsko območje Sirije zelo pomembno za večino vpletenih akterjev. ZDA v konfliktu poskuša zmanjšati vpliv Rusije v regiji, Ruska federacija, pa po drugi strani tega ne dovoli, zato močno posega v geopolitično situacijo v Siriji. Poleg dveh velikih globalnih akterjev, na območju vidijo interes tudi regionalni akterji. Saudska Arabija poskuša preprečiti ponovno konsolidacijo režima, saj si prizadeva postati hegemon sunitskega sveta v regiji. Interes Turčije in Jordanije leži prav tako v povečanem vplivu v regiji, hkrati pa si prizadevata vzpostaviti mir in stabilnost v regiji, saj Sirija geografsko leži v njeni neposredni bližini. Situacija Turčije po tem ko se je poskušal izvesti državni udar, je še posebej zapletena. Islamska država, pa je zaradi svoje nepredvidljivosti, krutosti in fanatizma celotno situacijo še samo bolj zapletla. Islamska država zaradi svoje ideologije ne uživa podpore naštetih akterjev, hkrati pa v Siriji vidi svoj interes po vzpostavitvi kalifata. Državljska vstaja v Siriji, ki se je razvila zaradi Arabske spomladi leta 2011, je zares ustvarila enega izmed najbolj kompleksnih konfliktov v bližnji zgodovini.

Tudi dejstvo, da je v konfliktu uporabljena sodobna tehnologija, je indikator za to, da gre v Siriji za hibridno vojno. Večino akterjev uporablja sofisticirano tehnologijo za doseganje svojih interesov. Velika akterja, kot sta ZDA in Ruska federacija, uporabljata najnovejša orožja visoke preciznosti, katera so pogosto predstavljena v propagandi, ki se širi zelo hitro in dosega vse sloje ciljnih družb. Facebook, Twitter in nasploh internet so zares omogočili, da se propaganda akterjev širi hitro in učinkovito, kar priča na uporabo hibridnega stila vodenja vojne. Ruska federacija in Islamska država obvladata širjenje in produkcijo kvalitetne

propagande, ki je hkrati verodostojna. Islamska država ima, četudi ni mednarodno priznana država, zelo razvejano in sinergijsko produkcijo ter distribucijo propagande. Četudi sirski konflikt na prvi pogled ne zglada kot konflikt te narave, lahko po opravljeni analizi zagotovo trdim, da je konflikt zaznamovan kot hibriden, tudi zaradi uporabljene tehnologije.

Dejstvo, ki še dodatno priča, da je sirski konflikt zares hibriden, je, da je v konfliktu v veliki meri uporabljen Tchekinov in Bogdanov (Tchekinov in Bogdanov v Berzinš 2013, 5-6) model vodenja hibridne vojne. Prva (nevojaško asimetrično bojevanje), četrta (propaganda, ki povzroči destabilizacijo), peta (prepoved letenja in ekonomske sankcije) in tudi sedma faza (ciljno informacijsko delovanje, elektronsko bojevanje, nadlegovanje letalstva in uporaba visoko preciznega delovanja) pričajo v prid zastavljeni hipotezi. Četudi vse faze hibridne vojne niso dosledno upoštevane v primeru Sirije, lahko trdimo, da je večino faz in metod iz teoretičnega koncepta vodenja hibridne vojne prisotnih v konfliktu.

Viri in literatura

1) *Al Jazeera*. 2016. Kurds accused of razing Arab villages in northern Iraq, 20. januar. Dostopno prek: <http://www.aljazeera.com/news/2016/01/kurds-accused-razing-arab-villages-northern-iraq-160120041948445.html> (31. julij 2016).

2) *Al-Monitor*. 2012. A cross-section of Islamist rebel forces in Syria, 25. december. Dostopno prek: <http://www.al-monitor.com/pulse/security/2013/12/syria-map-islamic-forces.html> (31. julij 2016).

3) ARK. 2016. *The Syrian conflict: A systems conflict analysis*. Dostopno prek: <http://cdacollaborative.org/wordpress/wp-content/uploads/2016/03/The-Syrian-conflict-A-systems-conflict-analysis.pdf> (31. julij 2016).

4) Atwan, Abdel Bari. 2015. *Islamic State: The Digital Caliphate*. London: Saqi Books. Dostopno prek: Google Books.

5) Barrett, Richard. 2014. *The Islamic State*. Dostopno prek: <http://soufangroup.com/wp-content/uploads/2014/10/TSG-The-Islamic-State-Nov14.pdf>. (1. avgust 2016).

- 6) Berzinš, Janis. 2014. *Russia's new Generation Warfare in Ukraine: Implications for Latvian Defense Policy*. Dostopno prek: <http://www.naa.mil.lv/~media/NAA/AZPC/Publikacijas/PP%2002-2014.ashx> (31. julij 2016).
- 7) Bever, Lindsey in Murphy, Brian. 2015. Islamic State claims responsibility for Texas attack outside Muhammad cartoon show, *The Washington Post*, 5. maj. Dostopno prek: <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/05/05/report-islamic-state-claims-credit-for-texas-attack/> (31. julij 2016).
- 8) *BBC News*. 2013a. Guide to the Syrian Rebels, 13. december. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-24403003> (31. julij 2016).
- 9) --- 2013b. Leading Syrian rebel groups form new Islamic Front, 22. november. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-25053525> (31. julij 2016).
- 10) --- 2015. Paris attacks: What happened on the night, 9. december. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34818994> (31. julij 2016).
- 11) --- 2016a. Syria profile-Timeline, 6. maj. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-14703995> (31. julij 2016).
- 12) --- 2016b. Who are the Kurds, 14. marec. Dostopno prek: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-29702440> (31. julij 2016).
- 13) Cigler, Mirko. 2016. Hibridna varnost. V *Konvencionalna in hibridna varnost: Vzorci (dis)kontinuitete*, ur. Marjan Malešič, 75-95. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 14) Coalson, Robert. 2014. Top Russian General Lays Bare Putin's Plan for Ukraine, *The World Post*, 2. november. Dostopno prek: http://www.huffingtonpost.com/robert-coalson/valery-gerasimov-putin-ukraine_b_5748480.html (1. avgust 2016).
- 15) Deep, Alex. 2015. *Hybrid War: Old Concept, New Techniques*. Dostopno prek: <http://smallwarsjournal.com/jrnl/art/hybrid-war-old-concept-new-techniques> (1. avgust 2016).
- 16) DeYoung, Karen in Joby, Warrick. 2013. Iran, Hezbollah build militia networks in Syria in event that Assad falls, officials say, *The Washington Post*, 10. februar. Dostopno prek: <https://www.washingtonpost.com/world/national-security/iran-hezbollah-build-militia->

networks-in-syria-in-event-that-assad-falls-officials-say/2013/02/10/257a41c8-720a-11e2-ac36-3d8d9dcaa2e2_story.html (31. julij 2016).

17) Eckel, Mike. 2015. Russia's Shock And Awe: Moscow Ups Its Information Warfare In Syria Operation, *Radio Free Europe*, 7. oktober. Dostopno prek: <http://www.rferl.org/content/russia-syria-shock-awe-military-air-strikes-information-warfare/27293854.html> (1. avgust 2016).

18) Friedersdorf, Conor. 2014. How U.S. Weapons Fall Into the Hands of Terrorists, *The Atlantic*, 24. november. Dostopno prek: <http://www.theatlantic.com/international/archive/2014/11/how-us-weapons-fall-into-the-hands-of-terrorists/383095/> (31. julij 2016).

19) Fritzherbert, Yvo. 2015. *The Syrian conflict: Erdogan, Syrian refugees and humanitarian aid in Turkey*. Dostopno prek: <http://www.contributoria.com/issue/2015-02/54914fcfc3a4627d42000029/> (31. julij 2016).

20) Hersh, Joshua. 2011. Obama: Syrian President Assad Must Step Down, *The World Post*, 18. avgust. Dostopno prek: http://www.huffingtonpost.com/2011/08/18/obama-assad_n_930229.html (31. julij 2016).

21) Heidelberg Institute for International Conflict Research. 2015. *Conflict Barometer 2015*. Dostopno prek: http://www.hiik.de/en/konfliktbarometer/pdf/ConflictBarometer_2015.pdf (3. avgust 2016).

22) Hoffman, Frank. 2006. *Lessons from Lebanon: Hezbollah and Hybrid Wars*. Dostopno prek: <http://www.fpri.org/article/2006/08/lessons-from-lebanon-hezbollah-and-hybrid-wars/> (1. avgust 2016).

23) Holliday, Joseph. 2013. *The Syrian Army Doctrinal Order of Battle*. Dostopno prek: <http://www.understandingwar.org/sites/default/files/SyrianArmy-DocOOB.pdf> (31. julij 2016).

24) Hosenball, Mark in Steward, Phill. 2013. Kerry portrait of Syria rebels at odds with intelligence reports, *Reuters*, 5. september. Dostopno prek: <http://www.reuters.com/article/us-syria-crisis-usa-rebels-idUSBRE98405L20130905> (31. julij 2016).

- 25) *Independent*. 2016a. Syrian civil war timeline: Tracking five years of conflict, 13. marec: Dostopno prek: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/syrian-civil-war-timeline-tracking-five-years-of-conflict-a6929411.html> (31. julij 2016).
- 26) --- 2016b. Syrian regime drops leaflets telling civilians in Aleppo to 'expel terrorists' or die as advance against rebels continues, 13. februar. Dostopno prek: <http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/syrian-regime-drops-leaflets-telling-civilians-in-aleppo-to-expel-terrorists-or-die-as-advance-a6872056.html> (31. julij 2016).
- 27) James, Paul in Friedman, Jonathan. 2006. *Globalization and Violence, Vol. 3: Globalizing War and Intervention*. London: Sage Publications.
- 28) Kozak, Christopher. 2015. *An army in all corners': Assad's campaign strategy in Syria*. Dostopno prek: <http://understandingwar.org/sites/default/files/An%20Army%20in%20All%20Corners%20by%20Chris%20Kozak%201.pdf> (1. avgust 2016).
- 29) Liang, Qiao in Xiangsui, Wang. 1999. *Unrestricted Warfare*. Beijing: PLA Literature and Arts Publishing House Dostopno prek: <https://www.oodaloop.com/documents/unrestricted.pdf> (31. julij 2016).
- 30) Lind, S. William, Heith Nightengale, John F. Schmitt, Joseph W. Sutton in Hary I. Wilson. 1989. The Changing Face of War: into the Fourth Generation. *Marine Corps Gazette* 73 (10). Dostopno prek: <https://www.mca-marines.org/files/The%20Changing%20Face%20of%20War%20-%20Into%20the%20Fourth%20Generation.pdf> (1. avgust 2016).
- 31) Malas, Nour in Abi Habib, Maria. 2014. Islamic State Economy Runs on Extortion, Oil Piracy in Syria, Iraq, *The Wall Street Journal*, 28. avgust. Dostopno prek: <http://www.wsj.com/articles/islamic-state-fills-coffers-from-illicit-economy-in-syria-iraq-1409175458> (31. julij 2016).
- 32) Manwaring, Max. 2005. *Street Gangs: The New Urban Insurgency*. Dostopno prek: <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pubs/display.cfm?pubID=597> (31. julij 2016).
- 33) Mohammad, D. 2012. *The Original Shabiha*. Dostopno prek: <http://www.joshualandis.com/blog/the-original-shabiha-by-mohammad-d/> (2. avgust 2016).

- 34) Morreli, Federica. 2016. SYRIA, Debunking Western Propaganda: A Merciless Information War, *Rooster GNN*, 8. marec. Dostopno prek: <http://rgnn.org/2016/03/08/syria-debunking-western-propaganda-a-merciless-information-war/> (31. julij 2016).
- 35) NATO. 2014. *Wales Summit Declaration*. Dostopno prek: http://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_112964.htm (1. avgust 2016).
- 36) Nour, Ali. 2011. Syrian regime steps up propaganda war amid bloody crackdown on protests. *The Guardian*, 20. julij. Dostopno prek: <https://www.theguardian.com/world/2011/jul/20/syria-propaganda-protests-assad> (31. julij 2016).
- 37) Obaid, Nawaf. 2016. *Saudi Arabia's Master Plan Against ISIS, Assad and Iran in Syria, The national Interest*. Dostopno prek: <http://nationalinterest.org/feature/saudi-arabias-master-plan-against-isis-assad-iran-syria-15221> (31. julij 2016).
- 38) Payne, Ed. 2015. Muslim nations form coalition to fight terror, call Islamic extremism 'disease'. *CNN*, 22. december. Dostopno prek: <http://edition.cnn.com/2015/12/14/middleeast/islamic-coalition-isis-saudi-arabia/> (31. julij 2016).
- 39) Rodges Lucy, David Gritten, James Offer in Patrick Asare. 2015. *Conflict background*. Dostopno prek: <http://www.iamsyria.org/conflict-background.html> (31. julij 2016).
- 40) Roggio, Bill. 2013. *Free Syrian Army continues to fracture as more units defect*. Dostopno prek: http://www.longwarjournal.org/archives/2013/10/free_syrian_army_con.php (31. julij 2016).
- 41) Rohland, Pam. 2016. *Druze*. Dostopno prek: <http://www.everyculture.com/multi/Bu-Dr/Druze.html> (3. avgust 2016).
- 42) Shiloach, Gilad. 2015. Syrian Rebels Are Parodying ISIS Execution Videos. *Vocativ*, 8. december. Dostopno prek: <http://www.vocativ.com/259008/syrian-rebels-seek-to-show-muslims-are-not-criminals/> (1. avgust 2016).
- 43) Spencer, Richard. 2016. Who are the Alawites. *The Telegraph*, 3. april. Dostopno prek: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/04/02/who-are-the-alawites/> (3. avgust 2016).

- 44) Svete, Uroš. 2016. Hibridni konflikti v omrežni družbi. V *Konvencionalna in hibridna varnost: Vzorci (dis)kontinuitete*, ur. Marjan Malešič, 97-112. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- 45) Škerbinc, Miha. 2015. *KAJ JE TO: hibridno vojskovanje*. Dostopno prek: <http://www.obramba.com/novice/kaj-je-to-hibridno-vojskovanje/> (31. julij 2016).
- 46) Šmihula, Daniel. 2013. *The Use of Force in International Relations*. Bratislava: Veda
- The Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center. 2014. ISIS: Portrait of a Jihadi Terrorist Organization. Dostopno prek: <http://www.terrorism-info.org.il/en/article/20733> (1. avgust 2016).
- 47) *The New Arab*. 2015. War in Syria: timeline of key events, 12. marec. Dostopno prek: <https://www.alaraby.co.uk/english/news/2015/3/13/timeline-syria-4-years-of-devastation> (31. julij 2016).
- 48) Vandiver, John. 2014. SACEUR: Allies must prepare for Russia 'hybrid war'. *Stars and Stripes*, 4. september. Dostopno prek: <http://www.stripes.com/news/saceur-allies-must-prepare-for-russia-hybrid-war-1.301464> (1. avgust 2016).
- 49) *Vice News*. 2014. The Islamic State (Full Length), 26. december. Dostopno prek: <https://news.vice.com/video/the-islamic-state-full-length> (31. julij 2016).
- 50) Vulliamy, Elsa. 2016. Nice attack: No link found between Isis and Bastille Day attacker, says French interior minister. *The Washington Post*, 18. julij. Dostopno prek: <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/nice-attack-bastille-day-attacker-mohamed-lahouaiej-bouhlel-isis-link-france-terror-a7142576.html> (31. julij 2016).

Priloga A: Numerični prikaz uporabe hibridnih metod glavnih akterjev

<i>Mednarodna akterja</i>	Politika		Sila		Informacija		Ekonomija	
ZDA	Diplomacija:	5	Vojaška:	4	Propaganda:	5	Blokada:	4
	Diaspora:	1	Subverzivna:	3	Dezinformacija:	5	Sankcije:	5
	Manjšine:	3	Teroristična:	1	Kibernetika:	4	Pomoč:	3
	Opozicija :	5	Kriminalna:	1	Obvešč. delo:	5	Izsiljevanje:	1
	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	3	Podkupovanje:	1
Rusija	Diplomacija:	2	Vojaška:	5	Propaganda:	5	Blokada:	4
	Diaspora:	3	Subverzivna:	5	Dezinformacija:	5	Sankcije:	3
	Manjšine:	1	Teroristična:	1	Kibernetika:	5	Pomoč:	5
	Opozicija :	1	Kriminalna:	1	Obvešč. delo:	5	Izsiljevanje:	3
	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	4	Podkupovanje:	1
<i>Regionalni akterji</i>								
Turčija	Diplomacija:	5	Vojaška:	3	Propaganda:	3	Blokada:	1
	Diaspora:	4	Subverzivna:	2	Dezinformacija:	3	Sankcije:	4
	Manjšine:	2	Teroristična:	3	Kibernetika:	2	Pomoč:	3
	Opozicija :	2	Kriminalna:	3	Obvešč. delo:	4	Izsiljevanje:	1
	Politične str. :	2	Patološka:	1	Zastraševanje:	1	Podkupovanje:	1
Saudska Arabija	Diplomacija:	5	Vojaška:	4	Propaganda:	3	Blokada:	1
	Diaspora:	5	Subverzivna:	2	Dezinformacija:	3	Sankcije:	2
	Manjšine:	2	Teroristična:	4	Kibernetika:	3	Pomoč:	3
	Opozicija :	4	Kriminalna:	1	Obvešč. delo:	3	Izsiljevanje:	1
	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	3	Podkupovanje:	1
Jordanija	Diplomacija:	5	Vojaška:	1	Propaganda:	1	Blokada:	1
	Diaspora:	1	Subverzivna:	1	Dezinformacija:	1	Sankcije:	1
	Manjšine:	1	Teroristična:	1	Kibernetika:	1	Pomoč:	1
	Opozicija :	1	Kriminalna:	1	Obveščevalno delo:	3	Izsiljevanje:	1
	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	1	Podkupovanje:	1
<i>Lokalni akterji</i>								
Sirski režim	Diplomacija:	3	Vojaška:	5	Propaganda:	5	Blokada:	1
	Diaspora:	1	Subverzivna:	2	Dezinformacija:	5	Sankcije:	1
	Manjšine:	5	Teroristična:	3	Kibernetika:	2	Pomoč:	1
	Opozicija :	1	Kriminalna:	4	Obvešč. delo:	4	Izsiljevanje:	4
	Politične str.:	1	Patološka:	5	Zastraševanje:	5	Podkupovanje:	4
Uporniki	Diplomacija:	3	Vojaška:	5	Propaganda:	2	Blokada:	1
	Diaspora:	2	Subverzivna:	3	Dezinformacija:	2	Sankcije:	1
	Manjšine:	3	Teroristična:	4	Kibernetika:	1	Pomoč:	1
	Opozicija :	1	Kriminalna:	4	Obvešč. delo:	1	Izsiljevanje:	1
	Politične str. :	1	Patološka:	5	Zastraševanje:	3	Podkupovanje:	1
<i>Nedržavni akterji</i>								
Islamska država	Diplomacija:	1	Vojaška:	5	Propaganda:	5	Blokada:	1
	Diaspora:	5	Subverzivna:	2	Dezinformacija:	5	Sankcije:	1
	Manjšine:	1	Teroristična:	5	Kibernetika:	2	Pomoč:	1
	Opozicija :	1	Kriminalna:	5	Obvešč. delo:	2	Izsiljevanje:	5
	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	5	Podkupovanje:	4
Milice	Diplomacija:	1	Vojaška:	5	Propaganda:	1	Blokada:	1
	Diaspora:	1	Subverzivna:	1	Dezinformacija:	1	Sankcije:	1
	Manjšine:	1	Teroristična:	1	Kibernetika:	1	Pomoč:	1
	Opozicija :	1	Kriminalna:	5	Obvešč. delo:	1	Izsiljevanje:	4

	Politične str. :	1	Patološka:	1	Zastraševanje:	5	Podkupovanje:	1
Kurdi	Diplomacija:	4	Vojaška:	4	Propaganda:	2	Blokada:	1
	Diaspora:	3	Subverzivna:	1	Dezinformacija:	2	Sankcije:	1
	Manjšine:	2	Teroristična:	1	Kibernetika:	1	Pomoč:	1
	Opozicija:	1	Kriminalna:	1	Obvešč. delo:	1	Izsiljevanje:	1
	Politične str.	4	Patološka:	1	Zastraševanje:	1	Podkupovanje:	1

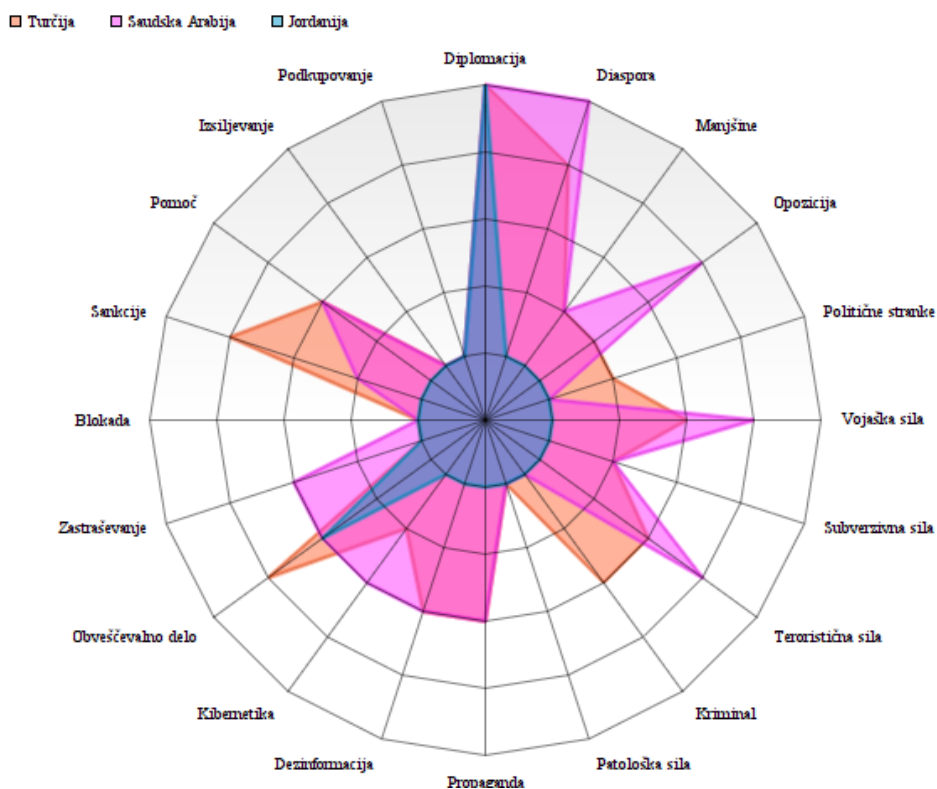
Opomba: Številke predstavljajo stopnjo uporabe posameznih metod. Numerične vrednosti bazirajo na podlagi zbranih podatkov v diplomii. Lestvica: (1) nizka (2), srednja (3), visoka (4), zelo visoka (5)

Priloga B: Diagrami za prikaz hibridnih metod glavnih akterjev

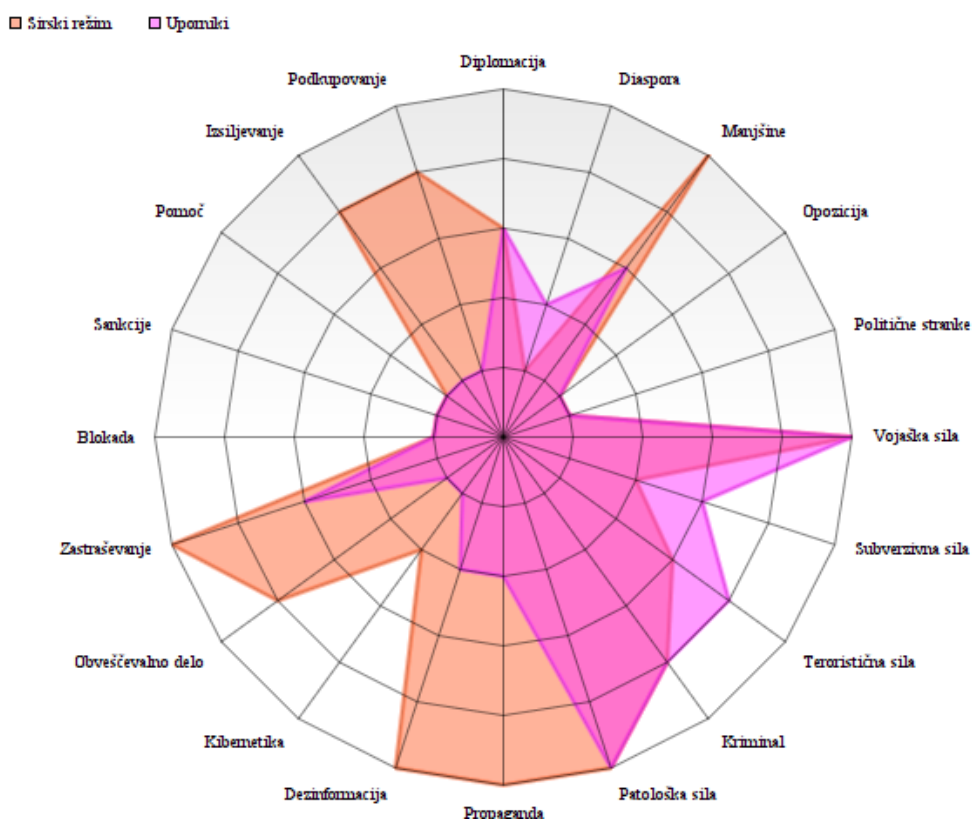
Primerjava uporabe hibridnih metod ZDA in Rusije

Primerjava uporabe hibridnih metod Turčije, Saudske Arabije in Jordanije

Primerjava uporabe hibridnih sirskega režima in upornikov

Primerjava uporabe hibridnih metod Islamske države, milic in Kurdi

